

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2015-2018

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jan Dobrovolný

Specifika výkonu rozhodnutí podle exekučního řádu

Praha 2018

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Martin Kohout, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2015-2018

BACHELOR THESIS

Jan Dobrovolný

Specifics of the enforcement under the Executory Code

Prague 2018

The Bachelor Thesis Work Supervisor: JUDr. Ing. Martin Kohout,
Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně a odpovídá právnímu stavu platnému k 1. 1. 2018. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 18. 2. 2018

Jan Dobrovolný

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu této bakalářské práce, panu JUDr. Ing. Martinu Kohoutovi, Ph.D. za možnost zpracování tohoto tématu a poskytnuté rady.

Anotace

V České republice existuje od roku 2001 tzv. dvojkolejnost výkonu rozhodnutí. Ta spočívá v tom, že výkon rozhodnutí může provádět sám soud prostřednictvím svých vykonavatelů podle zákona č.99/1963 Sb. Občanský soudní řád, hlava 6 nebo pověřený soudní exekutor, jehož činnost je upravena zákonem č. 120/2001 Sb. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a souvisejícími právními předpisy. Cílem této práce je porovnat obě právní úpravy, určit specifika exekučního řádu a jejich přínos pro účastníky řízení.

Klíčová slova

dlužník, exekuce, exekuční řád, exekuční titul, exekutor, občanský soudní řád, oprávněný, povinný, věřitel, výkon rozhodnutí

Annotation

Since 2001 in the Czech Republic has been dualism of enforcement, which means that the enforcement can be performed by the court itself through its executors under Act No. 99/1963 Coll. Code of Civil Procedure, Title 6 or an authorized executor whose activity is regulated by Act No. 120/2001 Coll. Law on Judicial Executors and Executive Activities (Executory Code) and related legal regulations. The aim of this thesis is to compare both legal regulations, to determine the specifics of the enforcement and their benefits to the enforcement proceedings participant.

Keywords

civil procedure code, creditor, debtor, enforcement, enforcement title, entitled person, execution, executor, executory code

ÚVOD	10
SOUČASNÝ STAV VĚDĚNÍ	14
1 PŘÁVNÍ TEORETICKÁ VÝCHODISKA	14
2 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POJMŮ	15
3 ZÁKLADNÍ PŘÁVNÍ PRINCIPY UPLATŇUJÍCÍ SE V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ	17
4 NAŘÍZENÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ PODLE OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU	19
4.1 Předpoklady výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 251 - 254).....	19
4.2 Účastníci řízení (OSŘ, část 6, § 255 - 256)	19
4.3 Způsoby výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 257 - 258)	20
4.4 Činnost před nařízením výkonu rozhodnutí, prohlášení o majetku (OSŘ, část 6, § 259 - 260).....	21
4.5 Nařízení výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 261 - 264)	22
4.6 Provedení výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 265 - 267).....	23
4.7 Zastavení výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 268 - 269).....	24
4.8 Náklady výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 270 - 271).....	25
4.9 Použití ustanovení o výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 274 - 275)	25
4.10 Způsoby vymáhání pohledávek (OSŘ, část 6, hlava druhá).....	26
4.10.1 Srážky ze mzdy (OSŘ, část 6, hlava druhá, § 276 - 281)	26
4.10.2 Srážky z jiných příjmů (OSŘ, část 6, hlava druhá, § 299 - 302)	26
4.10.3 Prikázání pohledávky (OSŘ, část 6, hlava třetí, § 303 – 319)).....	27
4.10.4 Postižení jiných majetkových práv (OSŘ, část 6, hlava třetí, § 320)	27
4.10.5 Správa nemovité věci (OSŘ, část 6, hlava čtvrtá, § 320f – 320j).....	28
4.10.6 Prodej movitých a nemovitých věcí (OSŘ, část 6, hlava pátá až sedmá, § 321 – 338zr)	29
4.10.7 Uspokojení práv na nepeněžité plnění (OSŘ, část 6, hlava osmá, § 339 – 351a).....	31
5 VÝKON ROZHODNUTÍ PODLE ZÁKONA Č. 120/2001 SB. ZÁKON O SOUDNÍCH EXEKUTORECH A EXEKUČNÍ ČINNOSTI (EXEKUČNÍ ŘÁD, EŘ)	32
5.1 Exekuční činnost (hlava 3)	32

5.1.1	Obecná ustanovení (díl 1, § 28-32).....	32
5.1.2	Součinnost třetích osob (§ 33-34)	33
5.1.3	Exekuční řízení, rejstřík zahájených exekucí (díl 2, § 35).....	34
5.1.4	Účastníci řízení (díl 2, § 36).....	35
5.1.5	Exekuční návrh (díl 2, § 37-39)	35
5.1.6	Exekuční titul (§ 40-44)	37
5.1.7	Změna exekutora (§ 44)	40
5.1.8	Věcná a místní příslušnost exekučního soudu (§ 45 - 46).....	40
5.1.9	Exekuční příkaz (§ 47 - 49).....	42
5.1.10	Součinnost oprávněného a povinného (§ 50 - 52)	44
5.1.11	Odklad exekuce (§ 54).....	44
5.1.12	Zastavení exekuce (§ 55, 55a)	45
5.1.13	Rozhodování exekutora (§ 55b).....	46
5.1.14	Odvolání proti rozhodnutí exekutora (§ 55c - 57)	46
5.2	Způsoby provedení exekuce (§ 58 - 59)	47
5.3	Náklady exekuce, náklady oprávněného a odměna exekutora	49
	DESKRIPTIVNĚ-ANALYTICKÁ ČÁST.....	50
6	SPECIFIKA VÝKONU ROZHODNUTÍ PODLE EXEKUČNÍHO ŘÁDU	50
6.1	Průběh exekučního řízení.....	51
6.1.1	Podmínka podání návrhu na provedení exekuce.....	51
6.1.2	Návrh na provedení exekuce.....	52
6.1.3	Usnesení o nařízení exekuce	52
6.1.4	Nařízení výkonu rozhodnutí/ vydání exekučního příkazu	53
6.1.5	Formy obrany účastníků při výkonu rozhodnutí/ exekuci	54
6.1.6	Provedení výkonu rozhodnutí, exekuce	55
6.1.7	Náklady výkonu rozhodnutí, náklady exekučního řízení.....	55
7	SPECIFICKÉ FAKTORY V EXEKUČNÍM ŘÁDU	57
7.1	Soudní exekutor, stavovská samospráva, státní dohled.....	57
7.2	Kompetence a odpovědnost soudního exekutora.....	57
7.3	Novelizace exekučního řádu	58
8	ZHODNOCENÍ SPECIFIK EŘ PRO ÚČASTNÍKY ŘÍZENÍ.....	59
	ZÁVĚR	61

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	63
SEZNAM ZKRATEK	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	67

ÚVOD

Pojem exekuce je vžitý výraz pro výkon rozhodnutí, tedy donucovací činnost, která ukládá jedinci nějakou povinnost, kterou on nechce dobrovolně plnit. Tato povinnost postihuje osobní nebo majetkovou oblast života jedince. Může se jednat o plnění peněžité i nepeněžité.

V médiích bývá často dlužník prezentován jako člověk, kterému je zabavován jeho majetek, následně jsou jeho movité předměty i nemovitosti zpeněženy a výtěžek prodeje připadne jeho věřiteli, kterému je takto vyrovnána jeho pohledávka, ubožákův dluh.

Tento pohled je velmi zjednodušený a možná je přejímán z románů Charlese Dickense a reality Anglie 19. století, ve kterých je popisováno, jak se dlužník dostal souhrou nepříznivých okolností do finančních potíží a neúprosný věřitel ho i s jeho rodinou následně existenčně zničil.

Tento dojemný pohled již ale nevystihuje současnou realitu. V pozici věřitele nebo dlužníka nemusí být jen fyzická osoba, ale i osoba právnická a v neposlední řadě bývá věřitelem často stát, který svým občanům ukládá určité povinnosti a následně, nejsou-li splněny dobrovolně, je musí vymáhat úřední cestou (daňové povinnosti, povinné odvody na zdravotní pojištění či státní politiku sociálního zabezpečení).

Vymáhání dluhů se podle jejich druhů řídí různými právními předpisy.

Pro daňové nedoplatky je to zákon č. 280/2009 Sb. Daňový řád¹. Tzv. daňovou exekuci provádí sám daňový správce podle úpravy v daňovém řádu.

Na nedoplatky na sociálním pojištění se vztahuje zákon č. 589/1992 Sb. Zákon České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti². „Vzniklý dluh na pojistném a penále příslušná okresní správa sociálního

¹ Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009 daňový řád. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 87, s. 4038-4104. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=280/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

² Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992, o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: *Sbírka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika*. 1992, částka 118, s. 3521-3528. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=589/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

zabezpečení vyčíslí a vykvalifikuje právním titulem (platební výměr, výkaz nedoplatků), který je zaslán dlužníkovi k úhradě. Jestliže ani poté dlužník svůj dluh neuhradí, přistoupí OSSZ následně k vymáhání této pohledávky, a to cestou správní exekuce nebo předáním návrhu na výkon rozhodnutí soudnímu exekutorovi.³

Povinnost platby zdravotního pojištění zase ukládá Zákon č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění⁴, zdravotní pojišťovna dle správního řádu vydává vykonatelná rozhodnutí a vykonatelné výkazy nedoplatků, které nejsou-li uhrazeny, se pak stávají exekučním titulem.

Tyto výše zmíněné typy exekucí však nespádají pod výkon rozhodnutí podle Zákona č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád⁵, neboť jsou vyňaty z jeho působnosti (§251, OSŘ).

Ostatní druhy výkonu rozhodnutí jsou spojovány právě s pravomocí soudů (soudní exekuce) podle Zákona č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád. Od roku 2001 ale mohou být v přenesené působnosti prováděny i mimosoudní cestou prostřednictvím soudních exekutorů podle Zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti⁶.

V naší současné společnosti má každý občan svobodné právo se rozhodovat o svých finančních záležitostech, a to i v případě, že nepatří mezi ekonomicky gramotné a nedovede tedy domyslet následky svých finančních rozhodnutí, což bohužel platí i pro podnikatelské subjekty.

Denně jsme všichni vystavováni velkému tlaku reklam, které nás přesvědčují o naprosté nutnosti pořídit si nové předměty, které „nezbytně“ potřebujeme ke svému

³ *Vymáhání a právní zajištění pohledávek* [online]. © prosinec 2017 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vymahani-a-pravni-zajisteni-pohledavek/>

⁴ Zákon č. 48 ze dne 7. března 1997, o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1997, částka 16. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=48/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

životu či deklarování svého společenského postavení (nový dům, nový automobil, exotická dovolená, nový mobil). Reklama prezentuje úspěšné podnikatele, skvělé manažery, dokonalé matky, idylické obrázky soužití generací atd. Reklamy jsou cílené na spotřebu všech věkových skupin, včetně mládeže a dětí, kterým se jen velmi těžko odmítá.... Navíc je každá reklama doplněna o informaci o výhodách možného financování, i když k pořízení daného zboží nemáte potřebné finanční prostředky. Pakliže se jedinec neubrání tomuto konzumnímu tlaku, přecenění svoje finanční možnosti, chybu několikrát zopakuje, vyslyší další nabídky výhodných úvěrových smluv, které zejména dříve obsahovaly různé rozhodčí doložky pro dlužníka krajně nevýhodné, tak se může dostat do situace, kdy je nucen finančně „vytloukat klín klínem“. A tak, ve snaze si zajistit prostředky na splátky úvěrů, začne šetřit jinde - na platbách za bydlení, energie, za zdravotní nebo sociální pojištění. Výsledkem je situace, kdy se dlužník octne v „dluhové pastí“, ze které není schopen se bez pomoci dostat. V případě neúspěšného podnikání pak padá k finančnímu dnu podnik, dostane se do insolvence a nepodaří-li se jeho konsolidace a restrukturalizace, může zaniknout.

Z chybného finančního rozhodnutí jedince a přecenění finančních možností se pak může stát problém existenční, sociální a v některých lokalitách s vyšší nezaměstnaností nebo u ekonomicky znevýhodněných skupin (rodiny s malými dětmi, senioři) může mít společenský dopad na komunitu, region a v důsledku na celou společnost.

Při řešení popsaného scénáře a jeho předcházení je třeba vytvářet kultivované společenské prostředí, podporovat vzdělávání ve finanční gramotnosti a kultivovat právní prostředí.

Stát je ve svízelné situaci, sám se chová jako ekonomický subjekt sledující ekonomické ukazatele (HDP, daňový výběr) a právě spotřeba obyvatel je jedním z motorů ekonomiky. Na druhou stranu by však stát měl vést k ekonomické gramotnosti a určité racionální spotřební střídmosti.

Je jistě potěšitelné, že problematika je sledována Agenturou pro sociální začleňování (jeden z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR). Agentura spadá do gesce ministra pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu a zabývá se analýzami zadluženosti a jejími celospolečenskými dopady.

Do nedávné doby byly systematicky zveřejňovány pouze meziroční změny objemu exekucí Exekutorskou komorou ČR, profesním sdružením exekutorů, které na svých

internetových stránkách poskytuje vysvětlení používaných pojmů⁷, užitečné informace⁸ i kontakty na bezplatné právní poradny⁹. Nutné je i zmínit vzdělávací aktivity Exekutorské komory, která pořádá besedy na školách a jejich prostřednictvím se snaží o zvyšování finanční gramotnosti mládeže.

Pomoc osobám, které se ocitly v dluhové pasti, poskytují nevládní neziskové organizace, jako např. Člověk v tísni¹⁰.

Snaha zákonodárců po kultivaci právního prostředí v ČR novelizací zákona na ochranu spotřebitele či zákona o spotřebitelském úvěru i časté novelizace exekučního řádu¹¹ směřuje k tomu, aby občanům vedeným k odpovědnosti za svoje finanční rozhodování, když už se stanou dlužníky neschopnými dostát svým závazkům, byla sice zajištěna základní práva a přiměřená ochrana, ale současně budou nastoleny takové podmínky, které zajistí i vymahatelnost práv věřitelů¹². Ti se uspokojení svých pohledávek mohou dovolat prostřednictvím nezávislých soudů dle OSŘ nebo za pomoci státem dozorovaných soudních exekutorů, kteří tuto vymahatelnost práva realizují v přenesené působnosti.

⁷ *Exekuční slovníček* [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>

⁸ *Exekutoři radí* [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/exekutori-radi>

⁹ *Bezplatné právní poradny* [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/1/poradny/29-bezplatne-pravni-poradny?w=>

¹⁰ *Dluhové poradenství* [online]. [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr/dluhove-poradenstvi>

¹¹ *Zákon č. 120/2001 Sb.* © prosinec 2010 - 2018 [online]. [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120/historie>

¹² SCHELLEOVÁ, I. *Jak vymáhat dluhy právní cestou*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2002. ISBN 80-7226-607-1

SOUČASNÝ STAV VĚDĚNÍ

1 PRÁVNÍ TEORETICKÁ VÝCHODISKA

Lidská společnost je založena na vzájemných sociálních vztazích mezi jednotlivci nebo jejich skupinami. V praktické rovině se pak jedná o vzájemnou směnu věcí, úkonů, poskytování služeb nebo provádění činností jeden pro druhého. Tato vzájemná spolupráce nebyla pouze bezprostřední v okamžiku jejího konkrétního provedení, ale také na úrovni dohod o vztazích naplněných v budoucnosti - budoucích závazcích. Tento přirozený princip „něco za něco“ však odjakživa narážel a naráží na neschopnost nebo neochotu zúčastněných k dodržení domluvených závazků nebo k provedení vzájemného vyrovnání. Ten, kdo nedostal svému závazku, se pak stává vůči svému věřiteli dlužníkem, který místo plnění získává oprávnění požadovat od dlužníka vyrovnání dluhu, pohledávku. Vymáhání pohledávek bylo v historii spojováno s násilím na zdraví a životech, útočilo na lidská práva a důstojnost a vedlo až ke ztrátě některých práv (např. pro dluhy upadnout do otroctví)

V naší současné společnosti je násilný způsob vymáhání pohledávek nepřipustný, odporuje Listině základních práv a svobod i Ústavě, jakožto souhrnu přirozených práv v kodifikované podobě¹³.

Účinnost zmíněných právních norem pro tuto oblast je akceptací iusnaturalistického přístupu, který je vyvažován právním pozitivismem, který staví čisté právo a předvídatelnost soudního rozhodnutí před často subjektivní vnímání a výklad přirozených práv¹⁴.

V oblasti vymáhání pohledávek (všeho druhu) se často naráží na základní teze právního pozitivismu, tj. tezi oddělitelnosti platnosti práva a morální správnosti, ale právní jistotu podporuje uplatnění teze identity, definující, že pramenem práva je zákon, kategoricky závazný pro soudce i vykonavatele výkonu rozhodnutí v rámci přenesené působnosti.

¹³ SLÁMA, M. *Hledání přirozeného práva*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-905247-1-2

¹⁴ ZPĚVÁK, A., Z. FIALA a T. JONÁKOVÁ. *Základy teorie práva*. 1. vyd. Praha: UJAK, 2015. ISBN 978-80-7452-107-2

Tato teoretická východiska přístupu k otázkám vymáhání pohledávek se pak společně odrážejí v aplikaci dynamického aspektu práva (jako jednoho z pojmů právního normativismu), kdy se zákonodárci neustále snaží reflektovat nálezy z právní praxe (judikatura)¹⁵ a zlepšovat právní normy tak, aby co nejlépe vyhovovaly potřebám neustále se měnícího společenského prostředí s jeho novými fenomény. Klasickým příkladem může být právě přijetí a posléze časté novelizace EŘ a OSŘ.

2 PŘEHLED ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Povinný/ osoba povinná/ dlužník - osoba, která se zavázala k nějaké povinnosti nebo jí byla uložena nějaká povinnost, kterou odmítá dobrovolně plnit. Zejména v případě peněžních plnění bývá označován povinný jako dlužník, který řádně a včas nesplnil dluh potvrzený vykonatelným soudním rozhodnutím či jiným exekučním titulem.

Oprávněný/ osoba oprávněná/ věřitel - osoba, která je na základě závazkového právního vztahu oprávněna požadovat plnění daného závazku. Věřitel má pohledávku za dlužníkem. Označení věřitel vzniklo ze skutečnosti, že půjčující osoba věřila, že jí dlužník dlužnou částku splatí. Pouze tato osoba může podat návrh na zahájení exekuce, a to v případě, že jeho vykonatelně přiznaná pohledávka nebyla dobrovolně uhrazena.

Exekuční návrh – návrh věřitele, kterým se zahajuje exekuční řízení. Po jeho doručení požádá exekutor exekuční soud o pověření vedením exekuce; návrh musí obsahovat mimo jiné určení exekutora, který má exekuci provést, a jeho přílohou je vždy originál nebo ověřená kopie exekučního titulu s doložkou vykonatelnosti.

Exekuční titul - právní titul, který svědčí o opodstatněnosti požadavku věřitele. Je spojovacím článkem mezi řízením nalézacím a řízením vykonávacím, pro věřitele se jím zjednává nárok na výkon prostředky státního donucení. Je obsahem veřejné listiny, jejíž součástí je doložka vykonatelnosti (úřední osvědčení ze spisu čerpaných skutečností), která ukládá dlužníkovi povinnost nebo potvrzuje existenci pohledávky. Exekuční titul je nutným předpokladem pro vedení exekuce.

¹⁵ ZPĚVÁK, A., Z. FIALA a T. JONÁKOVÁ. *Základy teorie práva*. 1. vyd. Praha: UJAK, 2015. ISBN 978-80-7452-107-2

Vykonávací (exekuční) řízení – realizuje to, co bylo shledáno právem, ale nebylo dobrovolně plněno. Prostřednictvím tohoto řízení dochází k donucení, tedy výkonu práva i proti vůli toho, kdo měl právní povinnost k plnění. Exekuční řízení je tedy řízením, v němž je postihován majetek dlužníka a na základě exekučního titulu vymáhána pohledávka věřitele.

Soudní exekutor je fyzická osoba, kterou stát pověřuje exekutorským úřadem (úřední osoba). Jedná se o svobodné právnícké povolání, které podle exekučního řádu zajišťuje provádění exekucí.

Exekutorský úřad – úřad, do něhož ministr spravedlnosti jmenuje soudního exekutora.

Exekutorská komora ČR – stavovská organizace profesní samosprávy, která sdružuje soudní exekutory. Provádí dohled nad jejich činností, ale nemá pravomoc zasahovat do jednotlivých řízení.

Exekuční soud - soud, který nařídí exekuci a pověří určitého soudního exekutora jejím provedením. Věcně se jedná o okresní soud a místně dle místa trvalého pobytu či sídla povinného.

Dluh - povinnost splnit závazek; předmět vztahu mezi věřitelem a dlužníkem.

Pohledávka - oprávnění věřitele požadovat od dlužníka vyrovnání dluhu.

Plnění – uspokojení pohledávky, vyrovnání dluhu.

Nárok – pohledávka po datu splatnosti nebo dohodnutém termínu plnění.¹⁶

¹⁶ *Exekuční slovníček* [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>

3 ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PRINCIPY UPLATŇUJÍCÍ SE V EXEKUČNÍM ŘÍZENÍ

Pro vykonávací a exekuční řízení jsou uplatňovány stejné principy jako pro řízení nalézací, jisté odlišnosti vyplývají ze specifických rysů tohoto řízení a odrážejí způsoby poskytování právní ochrany v českém civilním procesu.

Vykonávací řízení je procesem, který nese znaky řízení sporného (vlastní výkon rozhodnutí), ale rovněž znaky nesporného řízení (např. řízení rozvrhové).

Základními zásadami uplatňujícími se v exekučním řízení jsou¹⁷:

Princip materiální pravdy spočívá v ochraně subjektivního práva a zájmech chráněných zákonem. I ve vykonávacím řízení je nutno vycházet ze zjištěného skutkového stavu věci, i když soud není oprávněn zkoumat věcnou správnost exekučního titulu. Také vykonavatel při sepisování majetku povinného není oprávněn zkoumat, zda věci, které sepisuje, jsou skutečně ve vlastnictví povinného, ale musí se řídit znaky, že tomu tak je, jestliže s nimi povinný disponuje.

Princip dispoziční je základním rysem civilního procesu, ve vykonávacím řízení se uplatňuje ještě významněji než jinde, protože jen oprávněný může podat návrh na zahájení exekučního řízení. Je pouze na jeho rozhodnutí, zda v něm bude pokračovat, nebo bude ukončen podáním návrhu na zastavení exekuce.

Princip projednací je dalším významným principem exekučního řízení, které předpokládá aktivní vystupování účastníků řízení – oprávněného a povinného - a podle kterého řízení postupuje. Úřední povinností soudu je zjišťovat podmínky pro nařízení exekuce.

Princip arbitrárního pořádku se neuplatňuje často, spíše se uplatňuje opačný princip legálního pořádku, kdy se exekuční řízení rozpadá na stádia, v jejichž rámci lze teprve uskutečnit určité úkony.

¹⁷ KOUTENSKÝ, O. *Základní procesní principy výkonu rozhodnutí a soudní exekuce*. [online]. Plzeň, 2015 [cit. 2017-11-29]. Diplomová práce. Západočeská univerzita Plzeň, Fakulta právnická, Katedra občanského práva. Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jitka Wolfová. Dostupné z: <https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/18129/1/Zakladni%20procesni%20principy%20vykonu%20rozhodnuti%20a%20soudni%20exekuce.pdf>

Princip rozhodování samosoudcem je výhradním principem exekučního řízení, protože rozhodování senátem se neuplatňuje. O nařízení exekuce soud rozhoduje bez jednání a bez slyšení povinného, jednání je nařízeno pouze tehdy, když je to nezbytné nebo když to stanoví zákon (jednání o rozvrhu). Kde zákon nesvěřuje rozhodnutí soudu, může být přijato v přenesené působnosti exekutorem.

Princip veřejnosti se uplatní pouze tehdy, když soud nařizuje jednání. Exekuční řízení je tedy zpravidla neveřejné, ale i zde platí zásada přimosti a ústnosti, kdy je účastník oprávněn být během řízení v osobním styku se soudem a soud je povinen přihlídnout k jeho ústním projevům.

V exekučním řízení se dále uplatňují speciální principy, zejména ve fázi rozvrhu výtěžku. Jestliže se určité pohledávky uspokojují z výtěžku nebo z jeho určité části před ostatními pohledávkami (§ 279 odst. 2 OSŘ), pak se v rozvrhovém řízení uplatňuje zásada přednosti. V případě pohledávek výživného se uplatňuje i přednost absolutní. V rozvrhovém řízení se uplatňuje také zásada priority, podle které se jednotlivé pohledávky uspokojují v určitém, zákonem stanoveném, pořadí. Konečně dochází i k uplatnění zásady proporcionality, podle níž se rozdělovaný výtěžek, který nestačí k uspokojení všech pohledávek stejného pořadí, přidělí jednotlivým pohledávkám podle poměru jejich výše k souhrnu všech uspokojovaných pohledávek.

Specifické zvláštnosti exekučního řízení mají za následek, že se v něm uplatňují některé zásady a principy charakteristické pouze pro něj. Sem patří zásada ochrany a obrany povinného. Výkon dle zákona nesmí být prováděn ve větším rozsahu, než který stačí k uspokojení práv oprávněného, jinak ji soud bez návrhu ukončí. Exekuce také smí být vykonána pouze způsobem a postupem stanoveným zákonem a musí být prováděna pouze z majetku povinného (zásada ochrany třetích osob). Třetí osoby se mohou bránit proti ev. zásahům do svého majetku v rámci sporného řízení tzv. vylučovací (excindační) žalobou, kterou může podat každý, jehož věc byla exekucí postížena.

4 NAŘÍZENÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ PODLE OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU

4.1 Předpoklady výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 251 - 254)

V případě, že povinný nesplní dobrovolně to, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí u obecného soudu podle trvalého pobytu či místa, kde se nachází majetek povinného. V případě zahraničního dlužníka se jedná o soud v místě, kde má povinný závod nebo jeho organizační složku (netýká se správního nebo daňového řízení, které soud odmítne).

Výkon rozhodnutí soud nařizuje většinou bez slyšení povinného. Jednání je nařízeno pouze tehdy, když to stanoví zákon nebo považuje-li to soud za nezbytné. Rozhodnutí nařizující výkon rozhodnutí je vyhlášeno v usnesení, jehož součástí je poučení účastníků o jejich procesních právech a povinnostech. V případném odvolání lze uvádět nové skutečnosti a důkazy. Je možné namítat jen skutečnosti, které jsou pro nařízení výkonu rozhodnutí rozhodné, v opačném případě k nim odvolací soud nepřihlédne a odvolání odmítne.¹⁸

4.2 Účastníci řízení (OSŘ, část 6, § 255 - 256)

Při výkonu soudního rozhodnutí patří mezi účastníky řízení oprávněný a povinný. Pokud je výkonem rozhodnutí postihován majetek manžela/manželky povinného nebo majetek ve společném jmění manželů, stává se i tento účastníkem řízení¹⁹. U jiných osob je nutné prokázat přechod povinnosti nebo práva z rozhodnutí. To je nutno doložit

¹⁸ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁹ KONEČNÁ, P. Vliv nového pojetí společného jmění manželů na exekuční řízení z pohledu manžela povinného. *Komorní listy*. 2015, roč. 7, č. 2, s. 10-18. ISSN 1805-1081.

listinou vydanou státním orgánem nebo notářsky ověřenou (případy dědictví, právního nástupnictví apod.).²⁰

4.3 Způsoby výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 257 - 258)

Pro peněžitá plnění se jedná o taxativně vyjmenované způsoby, jako jsou:

- srážky ze mzdy,
- příkázání pohledávky,
- správa nemovité věci,
- prodej movitých a nemovitých věcí,
- postižení závodu,
- zřízení soudcovského zástavního práva k nemovitým věcem.

Pro nepeněžitá plnění se způsob výkonu řídí povahou uložené povinnosti. Jedná se např. o:

- vyklizení,
- odebrání věci,
- rozdělení společné věci,
- provedení prací a výkonů.

Jestliže měl oprávněný svou pohledávku zajištěnou, pak lze výkon rozhodnutí provést např. prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí, věcí hromadných a souborů věcí, dále příkázáním zastavené peněžité pohledávky či postižením zastavených jiných majetkových práv.²¹

²⁰ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

²¹ Tamtéž

4.4 Činnost před nařízením výkonu rozhodnutí, prohlášení o majetku (OSŘ, část 6, § 259 - 260)

Povinný může být v některých případech soudem předvolán a vyzván k dobrovolnému splnění povinnosti, kterou mu ukládá rozhodnutí. Toto předvolání se uskutečňuje na základě žádosti oprávněného před nebo při podání návrhu výkonu rozhodnutí, zároveň musí být předvolání shledáno předsedou senátu za účelné. Soud na žádost věřitele rovněž zjišťuje dlužníkovy finanční poměry, zda a od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem, popřípadě u jakého peněžního ústavu má své účty. Tyto informace je dotázaný povinen soudu poskytnout, jinak se vystavuje uložení pořádkové pokuty.

Pokud se prokazatelně nepodaří získat peněžité plnění výkonem rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu povinného, může oprávněný před podáním návrhu na výkon rozhodnutí navrhnout, aby soud povinného předvolal a vyzval k prohlášení o majetku.

To neplatí v případě probíhajícího insolvenčního řízení, v němž se řeší úpadek nebo hrozící úpadek povinného a pokud trvají účinky moratoria na jeho majetek. Návrhu také nelze vyhovět, jestliže byla u povinného zavedena správa pro řešení krize a konsolidace. U právnických osob v postavení povinného je předvoláván k jednání statutární zástupce, pokud se osoba nachází v úpadku, je předvolán likvidátor.

Povinný musí do prohlášení o majetku uvést plátce mzdy nebo jiného peněžního příjmu, který lze postihnout srážkami, dále peněžní účty, výši pohledávek, další dlužníky, osoby, vůči nimž má jiná majetková práva a soupis movitého majetku a podílu na něm. Rovněž má za povinnost do prohlášení uvést cenné papíry a listiny, nemovitý majetek či závod a místa, kde se nachází.

O prohlášení o majetku soud sepíše protokol, jehož přílohou je právě seznam majetku předložený povinným. Protokol musí také obsahovat poučení poskytnuté soudem a výslovné prohlášení předvolaného o tom, že uvedené údaje o majetku jsou úplné a pravdivé. Protokol je následně podepsán soudcem, zapisovatelem a předvolaným.

O výsledku předvolaného soud vyrozumí oprávněného, ten může (jen se souhlasem soudu) klást předvolanému otázky. Všechny osoby, které mají vůči povinnému

vykonatelným rozhodnutím přiznanou peněžitou pohledávku, mají právo nahlížet do spisu o prohlášení majetku povinného a činit si z něho výpisy a opisy.

Od prohlášení o majetku upustí soud v případě, kdy je ještě před zahájením výslechu povinným prokázáno, že pohledávka oprávněného byla uspokojena. Prohlášení o majetku se nekoná ani tehdy, pokud oprávněný vzal ještě před zahájením výslechu svůj návrh zpět. Jestliže oprávněný během výslechu sdělí, že netrvá na tom, aby předvolaný uváděl další majetek povinného, ve výslechu se dále nepokračuje. V protokolu je pak uveden jen ten majetek povinného, který předvolaný uvedl do prohlášení oprávněného. Je-li prohlášení o majetku vykonáno v době 6 měsíců před podáním návrhu a zároveň vyšlo najevo, že majetkové poměry povinného se změnily, je vyzván soudem k novému prohlášení. To se neuplatňuje tehdy, když výslech předvolaného skončil na základě žádosti oprávněného. Právní jednání povinného, která se týkají jeho majetku, učiněná po doručení předvolání k prohlášení o majetku nejsou vůči oprávněnému účinná.²²

4.5 Nařízení výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 261 - 264)

Výkon rozhodnutí může být nařízen jen na návrh oprávněného. V návrhu musí být uvedeno rodné číslo povinného (jestliže ho oprávněný zná). Jedná-li se o návrh výkonu rozhodnutí ukládající zaplacení peněžité částky, musí oprávněný uvést, jakým způsobem má být výkon rozhodnutí proveden a k tomu související potřebné údaje (např. plátce mzdy u výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy nebo peněžní ústav a číslo účtu povinného v případě příkázání pohledávky z účtu). Oprávněný může navrhnout i výkon rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledávky, např. od dlužníka povinného, musí však uvést důvod pohledávky.

Bylo-li o věci již soudně rozhodováno, je nutné k návrhu připojit stejnopis rozhodnutí s potvrzením o jeho vykonatelnosti. V případě, že se jedná o rozhodnutí orgánů Evropských společenství, opatří ho doložkou o vykonatelnosti orgán určený vládním nařízením. V tomto rozhodnutí musí být označeny oprávněné a povinné osoby, vymezen rozsah a obsah povinností, pro které byl výkon rozhodnutí navržen, a určeny

²² Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

lhůty ke splnění povinnosti. V případě usnesení o nařízení prodeje zástavy musí být uvedena výše zajištěné pohledávky a jejího příslušenství. Jedná-li se o pohledávku týkající se majetku ve společném jmění manželů, musí soud vycházet z evidence jeho rozsahu (Seznam listin o manželském majetkovém režimu). V těchto případech je pak účastníkem řízení i manžel/manželka povinného a musí být soudem řádně poučen o svých právech a zákonných možnostech.

Výkon rozhodnutí může být nařízen pouze v rozsahu postačujícím k uspokojení pohledávky oprávněného a jen způsobem, který je k tomu dostatečný. Jestliže by oprávněný navrhoval výkon rozhodnutí nevhodným způsobem (nepoměr výše pohledávky a ceny věci, z jejíhož výnosu z prodeje by měla být pohledávka uspokojena), může soud, po slyšení oprávněného, nařídit výkon rozhodnutí jiným způsobem.

Návrh je soudem zamítnut, vyplývá-li z něj, že by získaný výtěžek nepokryl ani náklady výkonu rozhodnutí.²³

4.6 Provedení výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 265 - 267)

Provedení nařízeného výkonu rozhodnutí je úkolem soudu. Jde-li se o výkon rozhodnutí na majetek povinného, na nějž se vztahuje rozhodnutí o zajištění vydané v trestním řízení, je možné jej provést jen po předchozím souhlasu příslušného orgánu činného v trestním řízení.

Úkony spojené s prováděním výkonu rozhodnutí provádí zaměstnanec soudu (vykonavatel) na základě zákona nebo zvláštního právního předpisu nebo z pověření předsedy senátu. Konec jeho činnosti nastává na základě souhlasu oprávněného nebo po dobrovolném plnění povinného. V případě, že by bylo třeba podat návrh nebo žalobu u soudu ve vztahu k provedení výkonu rozhodnutí, pak je podává soudní vykonavatel jménem státu.

V případech, kdy by se povinný nebo jeho rodina ne vlastní vinnou na přechodnou dobu ocitl v situaci, že by pro něj výkon rozhodnutí znamenal obzvláště nepříznivé

²³ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

důsledky a zároveň by oprávněnému nenastalo vážné poškození, může soud, na základě návrhu povinného, odložit provedení výkonu rozhodnutí.

Odložit provedení výkonu rozhodnutí může soud také v případě, že se očekává zastavení výkonu rozhodnutí.

Povinný má rovněž právo soudně uplatnit popření pravosti nároku věřitele. V případě popření pravosti je rozhodnutí účinné vůči všem účastníkům.

Výkonu rozhodnutí na majetek nepodléhají prostředky, které jsou povinnému pouze svěřeny (peněžní instituce, svěřenský správce).²⁴

4.7 Zastavení výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 268 - 269)

K zastavení výkonu rozhodnutí dojde tehdy, byl-li výkon nařízen, ale rozhodnutí není dosud vykonatelné, nebo pokud rozhodnutí opravňující výkon bylo po jeho nařízení zrušeno či se stalo neúčinným. Výkon rozhodnutí může být zastaven také samotným návrhovátelem, dále pokud postihuje věci, které mu nepodléhají. Ty jsou vymezeny v § 321 a 322 OSŘ – jedná se např. o prádlo, obuv, obvyklé vybavení domácnosti (pokud hodnota takové věci zjevně nepřesahuje cenu obvyklého vybavení domácnosti), studijní a náboženskou literaturu, školní potřeby a dětské hračky, snubní prsten, osobní a rodinné písemnosti a fotografie a nahrávky, zdravotnické a kompenzační pomůcky, hotové peníze do částky dvojnásobku životního minima jednotlivce nebo domácí mazlíčky. V případě podnikatelů jsou to věci nezbytné k výkonu podnikatelské činnosti (neplatí pro zástavy).

Z výkonu rozhodnutí jsou dále vyloučeny věci, které povinný nabyl jako substituční jmění, tj. spravované pro někoho jiného, nebo věci, u kterých je pouze spoluvlastníkem. Rovněž je vyloučen majetek, ze kterého nelze vymáhanou pohledávku uspokojit a jenž nepokryje ani náklady výkonu rozhodnutí. Zánikem zástavního práva se zastavuje výkon rozhodnutí prodejem zástavy. Nařízený výkon rozhodnutí lze zastavit i pouze

²⁴ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

částečně, např. byl-li nařízen v rozsahu širším, než jaký stačí k uspokojení oprávněného. Nařízený výkon rozhodnutí zastaví soud na návrh nebo i bez návrhu.²⁵

4.8 Náklady výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 270 - 271)

Společně s nařízením výkonu rozhodnutí ukládá soud povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí. Lhůtu k jejich zaplacení nestanovuje, nařízený výkon rozhodnutí se však vztahuje i na tyto náklady, přičemž oprávněný má nárok na náhradu všech účelných nákladů výkonu rozhodnutí. Plátcem nákladů na provedení výkonu rozhodnutí je stát, soud ale může oprávněnému uložit složení zálohy na tyto náklady, jinak výkon rozhodnutí zastaví. Náhrada nákladů výkonu rozhodnutí se řídí § 147 až 150 OSŘ.²⁶

4.9 Použití ustanovení o výkonu rozhodnutí (OSŘ, část 6, § 274 - 275)

Výše popsané postupy výkonu rozhodnutí platí i pro výkony vykonatelných rozhodnutí soudů a jiných orgánů činných v trestním řízení (v případě, že přiznávají právo nebo postihují majetek), rozhodnutí soudů ve správním soudnictví, vykonatelná rozhodnutí rozhodčích komisí a jimi schválených smírů nebo vykonatelných rozhodnutí státních notářství a dohod, které schválila. Tato ustanovení jsou platná také pro výkon notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti sepsaných podle notářského zákona, vykonatelných rozhodnutí a jiných exekučních titulů orgánů veřejné moci, rozhodnutí orgánů Evropských společenství a jiných vykonatelných rozhodnutí, schválených smírů a listin, jejichž soudní výkon připouští zákon (nejedná se o tituly vykonávané ve správním nebo daňovém řízení).

Orgán, který vydal rozhodnutí, ho musí opatřit potvrzením o vykonatelnosti a soud je vždy před nařízením výkonu rozhodnutí oprávněn přezkoumávat správnost tohoto potvrzení. Před případným zastavením výkonu rozhodnutí si soud zpravidla vyžádá vyjádření a stanovisko tohoto orgánu.²⁷

²⁵ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

²⁶ Tamtéž

²⁷ Tamtéž

4.10 Způsoby vymáhání pohledávek (OSŘ, část 6, hlava druhá)

4.10.1 Srážky ze mzdy (OSŘ, část 6, hlava druhá, § 276 - 281)

Nejběžnějším a nejsnazším způsobem vymáhání pohledávek jsou **srážky ze mzdy** (v zákonem vymezeném rozsahu) s uplatněním tzv. přednostních pohledávek. Mezi ně patří výživné, náhrady újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví, náhrady újmy způsobené úmyslnými trestnými činy, daně, platby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění, neoprávněně čerpané dávky nemocenského, důchodového a úrazového pojištění, přeplatky podpory v nezaměstnanosti či rekvalifikaci a na dávkách státní sociální podpory. Zásady a procedurální postupy nařízení a provádění srážek ze mzdy jsou uvedeny v § 282 – 298 OSŘ.²⁸

4.10.2 Srážky z jiných příjmů (OSŘ, část 6, hlava druhá, § 299 - 302)

Výše uvedená ustanovení, platná pro výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, jsou aplikována i na případy výkonu rozhodnutí srážkami z jiných příjmů. Těmi se rozumí srážky z platu, z odměny z dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, z odměny za pracovní nebo služební pohotovost, z odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků a z dávek státní sociální podpory a pěstounské péče, které jsou vyplaceny jednorázově. Dále se srážky provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány souběžně. Jedná se o nemocenské dávky, peněžitou pomoc v mateřství, důchody, stipendia, podporu v nezaměstnanosti nebo při rekvalifikaci, odstupné při ukončení zaměstnání, věrnostní a stabilizační odměny, náhrady za ztrátu na výdělků po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo za ztrátu na výdělků po skončení dočasné pracovní neschopnosti, dávky vyplývající ze smlouvy o výměnku, výsluhové příspěvky či důchodové příplatky jako kompenzace způsobených křivd. Náklady na pobyt v ústavu sociální péče a výše kapesného v takovém ústavu nepodléhají výkonu rozhodnutí, stejně jako nelze postihnout dávky na

²⁸ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

pěči o nezaopatřené dítě určenou soudem v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Jestliže má povinný vedle práva na mzdu i právo na jiný příjem, je to posuzováno, jako by šlo o několik mezd. Pakliže získá takový příjem dodatečně, tak se vztahuje nařízení výkonu rozhodnutí i na tento příjem.²⁹

4.10.3 Příkazání pohledávky (OSŘ, část 6, hlava třetí, § 303 – 319))

Dalším hojně využívaným způsobem výkonu rozhodnutí je příkazání pohledávky, zejména z účtu u peněžního ústavu (§ 303-311) nebo jiných peněžitých pohledávek (§ 312-316) dobytelných v budoucnu po dosažení určitého věku, uspokojení pohledávky oprávněného z pohledávky povinného za třetí osobou apod. To lze realizovat i soudem nařízenou dražbou podle § 328-330. Výluky z výkonu rozhodnutí jsou definovány v § 317-319.³⁰

4.10.4 Postižení jiných majetkových práv (OSŘ, část 6, hlava třetí, § 320)

Jestliže se jedná o právo majetkové hodnoty lze Výkon rozhodnutí nařídit i postižením jiného práva než mzdy nebo peněžité pohledávky. V případě, že cenu nelze určit ze smlouvy, na jejímž základě jiné majetkové právo vzniklo, přibere soud k určení rozhodné ceny znalce.

Postižena může být i účast povinného ve veřejné obchodní společnosti a komplementáře v komanditní společnosti. Výkon rozhodnutí postihuje pohledávku povinného z práva na podíl na likvidačním zůstatku nebo z práva na vypořádání (ve společnosti s ručením omezeným, v družstvu). Převod podílů v obchodní společnosti nebo jejich zatížení (vyjma substitučního jmění) soud zakáže. Neomezitelně převoditelný podíl je prodán v dražbě, rozhodná cena je určena znaleckým odhadem.³¹

²⁹ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

³⁰ Tamtéž

³¹ Tamtéž

4.10.5 Správa nemovité věci (OSŘ, část 6, hlava čtvrtá, § 320f – 320j)

Výkon rozhodnutí správou nemovité věci může být nařízen pouze tehdy, když oprávněný označí nemovitou věc nebo jejich soubor, jejíž správu navrhuje, a uvede, že správou nemovité věci nebo jejich souboru lze dosáhnout uspokojení jeho pohledávky s příslušenstvím. Musí doložit, že nemovitá věc nebo jejich soubor je majetkem povinného.³² O tom, že byl podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí správou nemovité věci, soud vyrozumí katastrální úřad³³, v jehož obvodu se nemovitá věc nachází. K tomuto řízení lze přistoupit ze strany dalšího oprávněného.

Povinný má usnesením o nařízení výkonu rozhodnutí soudně zakázán převod či zatížení nemovitosti, dále příjem užitků nebo plodů z ní plynoucí a je povinen informovat o uzavřených nájemních či pachtovních smlouvách k nemovité věci nebo její části. Povinný musí rovněž informovat o věcných břemenech nebo výměnku a komu takové právo svědčí (jedná se o práva nezapsaná v katastru nemovitostí) a poskytnout údaje o smlouvách s dodavateli a pojištění. Soudní vykonavatel musí mít také umožněn přístup do všech prostor. Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí je soudem doručováno oprávněnému, těm, kdo přistoupili do řízení jako další oprávnění, povinnému, manželu povinného a příslušnému katastrálnímu úřadu.

Správu nemovité věci vykonává soud na základě pověření soudce prostřednictvím vykonavatele nebo jiného zaměstnance soudu nebo soudem ustanoveným správcem. Získané příjmy jsou použity na náklady správy, úhrad dodávek, opravy a údržbu, daň. Konečný výtěžek soud odevzdává oprávněnému.

Obdobně je prováděna i správa spoluvlastnického podílu na nemovité věci.³⁴

³² Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

³³ BAUDYŠ, P. *Katastr a nemovitosti*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-304-2

³⁴ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

4.10.6 Prodej movitých a nemovitých věcí (OSŘ, část 6, hlava pátá až sedmá, § 321 – 338zr)

Výkonem rozhodnutí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán, nebo které podle zvláštních předpisů výkonu rozhodnutí nepodléhají (§322), viz kapitola 4.7 Zastavení výkonu rozhodnutí.

Při prodeji movitých i nemovitých věcí (§ 323-324) platí zásada, že výkon rozhodnutí může být nařízen podle návrhu oprávněného s výslovným určením věcí, které mají být prodány, kde se nacházejí nebo jsou evidovány, nebo bez tohoto určení. Soud zakáže v nařízení výkonu rozhodnutí povinnému, aby nakládal s věcmi pojatými do soupisu (vyjma substitučního jmění).

Pro zjištění možností realizace usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí je třeba vyhotovit soupis na místě samém (§ 325), při kterém je povinnému doručeno i usnesení. Za účelem vyhotovení soupisu je vykonavatel oprávněn zjednat si přístup do bytu nebo do jiné místnosti povinného, popřípadě uzavřené skříně nebo jiné schránky otevřít. O průběhu je pořízen zvukově obrazový záznam. Rozsah soupisu má být takový, aby výtěžek prodeje sepsaných věcí postačil k uspokojení vymáhané pohledávky oprávněného spolu s náklady výkonu rozhodnutí. Sepsány mají být především věci, které povinný může nejspíše postrádat a které se nejsnáze prodají (§ 326). Oprávněný má právo být přítomen soupisu věcí. Do soupisu se nevedou věci, o nichž oprávněný výslovně prohlásí, že nemají být sepsány. Je-li to potřebné, tak k provádění soupisu je přizván zástupce orgánu obce. Na návrh oprávněného se soud postará o vhodné zajištění movitých věcí pojatých do soupisu (§ 327), oprávněný na tyto náklady musí složit zálohu. Do soupisu lze zahrnout i položky z vedených evidencí, kam je o tom proveden záznam.

Další postupy realizace prodeje movitých věcí jsou popsány v § 328-332. Při výkonu rozhodnutí může být zajištěna také hotovost, se kterou dále může být nakládáno jako s výtěžkem prodeje (§ 333). V případě zajištění cenných papírů nebo listin je proveden jejich prodej (§ 334).

Výkon rozhodnutí prodejem nemovitých věcí (§ 335) v majetku povinného a označených oprávněným je soudem oznámen příslušnému katastrálnímu úřadu. Nařízení výkonu rozhodnutí se vztahuje i na součásti a příslušenství nemovité věci, a to i v případě podílu na této věci v přídatném spoluvlastnictví. Povinnému je udělen zákaz

dispozice s tímto majetkem včetně povinnosti nahlásit související práva a břemena a je učiněn záznam o omezení vlastnických práv v katastru nemovitostí. K ocenění nemovitosti cenou obvyklou je přizván znalec, který může provést na pokyn soudu ohledání, přítomen tomu může být oprávněný. Povinný musí umožnit prohlídku nemovité věci a jejího příslušenství, potřebnou k provedení ocenění. Výkon rozhodnutí je dále proveden dražbou, kterou soud nařídí po právní moci usnesení. Veškeré zákonem požadované údaje jsou uvedeny v dražební vyhlášce. Veškeré náležitosti vyhlášení dražby, její realizace a práva zúčastněných jsou předmětem § 336. V § 337 je definován mechanismus rozvrhu, kdy soud projednává rozdělení podstaty (nejvyšší podání a úroky z něho, jistota vydražitele). Účastníky rozvrhu jsou oprávněný, ten, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, povinný a osoby, které podaly přihlášku. Obdobným způsobem je realizován výkon rozhodnutí prodejem spoluvlastnického podílu nebo zástavy (§ 338), spoluvlastníku, který podá nejvyšší podání je přednostně udělen příklep.

Obdobný postup je závazný i pro výkon rozhodnutí postižením závodu, na jehož počátku bývá řízení soudcovského zástavního práva na nemovitých věcech (§ 338be) zapsané v katastru nemovitostí, přes správu závodu soudem přiděleným správcem, který se podílí na určení ceny závodu za účasti soudem přizvaného znalce. Pokračuje-li řízení dále, je prodej podniku nebo podílu na něm opět realizován formou dražby³⁵.

³⁵ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

4.10.7 Uspokojení práv na nepeněžitě plnění (OSŘ, část 6, hlava osmá, § 339 – 351a)

Tato rozhodnutí se vykonávají opět na návrh oprávněného (§ 339), typy nepeněžitých plnění jsou uvedeny v kapitole 4.3 Způsoby výkonu rozhodnutí. Jedná se o vyklizení (§ 340-342), kdy má povinný vyklidit nemovitou věc, stavbu, byt nebo místnost. Soud nařizuje výkon rozhodnutí a po právní moci tohoto usnesení výkon rozhodnutí také provede (odstranění věcí povinného nebo uložení u uschovatele a vykázaní z vyklizovaného objektu). Vyklizení s náhradou je upraveno v § 343-344, odebrání věci v § 345-347, rozdělení společné věci v § 348-349 či provedení prací a výkonů v § 350-351³⁶.

³⁶ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

5 VÝKON ROZHODNUTÍ PODLE ZÁKONA Č. 120/2001 SB. ZÁKON O SOUDNÍCH EXEKUTORECH A EXEKUČNÍ ČINNOSTI (EXEKUČNÍ ŘÁD, EŘ)

5.1 Exekuční činnost (hlava 3)

5.1.1 Obecná ustanovení (díl 1, § 28-32)

Exekuci vede exekutor, kterého v exekučním návrhu označil oprávněný a který je zapsán v rejstříku zahájených exekucí. Jeho úkony jsou považovány za úkony exekučního soudu (§ 28). V případě, že se exekutor dozví o skutečnosti, pro kterou je vyloučen z důvodu pochybnosti o jeho nepodjatosti, musí to neprodleně oznámit exekučnímu soudu (§ 29). Účastníci exekučního řízení mají právo se vyjádřit k osobě exekutora, o čemž je musí exekutor poučit. Důvodem k vyloučení exekutora nejsou okolnosti, které spočívají v postupu exekutora v exekučním řízení o projednávané věci. Účastníci mají právo uplatnit námitku podjatosti, ta ale nemá odkladný účinek. Námitka podjatosti musí obsahovat označení exekutora a uvedení okolností, ze kterých pramení pochybnost o jeho nepodjatosti, ev. důkazy či zdroje tohoto podezření. Posuzuje ji exekuční soud, který rozhoduje o vyloučení exekutora. Svoje rozhodnutí doručí oprávněnému, povinnému a exekutorovi. Proti tomuto rozhodnutí vydanému v řízení o vyloučení exekutora není přípustný opravný prostředek. Místo vyloučeného exekutora v exekuci pokračuje ten exekutor, kterého navrhne oprávněný a který se запиše do rejstříku zahájených exekucí tak, že provede změnu údaje. Exekutor obdobně rozhoduje o vyloučení koncipienta, kandidáta nebo jiného zaměstnance exekutora. Proti jeho usnesení není přípustný opravný prostředek.

V případě, že je exekutor požádán o provedení úkonu, který odporuje zákonu nebo je proti právním předpisům nebo není-li složena oprávněným přiměřená záloha na náklady exekuce, může odmítnout jeho provedení (§ 30).

Dle ustanovení § 31 je exekutor povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděl při provádění exekuční nebo další činnosti, zproštěn mlčenlivosti může být orgánem Komory za výjimečných okolností, v nezbytné míře a pro jednotlivý případ nebo písemným pokynem účastníka řízení. Povinnost

mlčenlivosti neplatí vůči zaměstnanci, který je exekutorem pověřen provedením jednotlivých úkonů, pokud je tato osoba povinna sama povinnost mlčenlivosti zachovávat. Mlčenlivost se netýká řízení před soudem a výkonu státního dohledu stejně jako jednání v rámci kárného řízení. Taktéž se netýká zákonem uložené povinnosti překazit spáchání trestného činu. Naopak trvá i po zániku výkonu úřadu exekutora.

Povinnost mlčenlivosti se v obdobném rozsahu vztahuje i na zaměstnance exekutora, na činnost exekutora v orgánech Komory, rovněž na členy orgánů Komory a její zaměstnance, stejně tak i na všechny účastníky kárného řízení.

Porušení povinnosti mlčenlivosti zakládá kárnou odpovědnost exekutora a jeho povinnost nahradit újmu, která jejím nedodržením vznikla.

Exekutor odpovídá za škodu či újmu způsobenou jím nebo jeho zaměstnancem v souvislosti s činností podle tohoto zákona. To neplatí pro případ, kdy újmě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na exekutorovi vyžadovat (§ 32)³⁷.

5.1.2 Součinnost třetích osob (§ 33-34)

Na základě písemné žádosti exekutora mu jsou soudy, orgány státní správy a samosprávy, obce a jejich orgány, notáři a právnické a fyzické osoby povinny sdělit údaje o majetku povinného, které jim jsou známy z jejich úřední činnosti. Mezi tyto instituce spadá katastr nemovitostí, orgány správy daní, registr motorových vozidel, orgán pověřený vedením informačního systému veřejné správy s údaji o zbraních, střelivu a provozovaných střelnicích, orgány správy sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovny, komoditní burzy, organizátor regulovaného trhu, centrální depozitář, jiné osoby oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů a Notářská komora České republiky ve vztahu k Seznamu listin o manželském majetkovém režimu.

Součinnost jsou také povinny poskytnout peněžní ústavy, pojišťovny a instituce, zejména v souvislosti s údaji o číslech účtů povinného, o majetku, věcech, listinách či

³⁷ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

zaknihovaných cenných papírech povinného jimi, které povinnému spravují nebo jsou u nich uschovány.

Údaje potřebné k vedení exekuce je na základě písemné žádosti povinen exekutorovi sdělit rovněž provozovatel poštovních služeb (doručovací místa, údaje o počtu došlých poštovních zásilek a jejich odesílatelích, úhrn peněžních prostředků docházejících povinnému prostřednictvím provozovatele poštovních služeb nebo do jeho poštovní přihrádky a totožnost příjemce uložených poštovních zásilek).

Policie České republiky poskytuje pro potřeby exekuce exekutorovi údaje ze základního registru a evidence obyvatel, údaje z matrik o povinném včetně údajů o jeho rodičích či manželovi/ manželce.

Exekutor může pro účely exekučního řízení požádat o součinnost třetí osoby podle § 33 a ty jsou povinny ji bezplatně poskytnout. Jedná se především o osoby spravující data v elektronických evidencích a registrech (§ 34).³⁸

5.1.3 Exekuční řízení, rejstřík zahájených exekucí (díl 2, § 35)

Exekuční řízení se zahajuje na návrh a je zahájeno dnem, kdy exekuční návrh došel exekutorovi. Exekutor však může začít zjišťovat a zajišťovat majetek povinného nejdříve poté, kdy mu exekuční soud vydal pověření. Jestliže podá oprávněný více exekučních návrhů v téže věci, vede exekuci ten exekutor, který je v rejstříku zahájených exekucí zapsán jako první. Exekuční řízení nelze přerušit, není-li stanoveno právním předpisem jinak, nelze také prominout zmeškání lhůty a podat návrh na obnovu exekučního řízení.

Zahájení exekuce zapisuje soud nebo exekutor dálkovým přístupem do neveřejného elektronického rejstříku zahájených exekucí, který provozuje a spravuje Ministerstvo spravedlnosti. Ministerstvo poskytuje údaje z tohoto rejstříku pouze soudům a Komoře, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup. Po uplynutí 25 let od data zápisu jsou tyto údaje vymazány.

³⁸ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Rejstřík zahájených exekucí obsahuje údaje jako je označení exekutora, u kterého bylo zahájeno exekuční řízení, ev. který v něm pokračoval, označení exekučního řízení spisovou značkou, pod kterou je vedeno a označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal nebo osoby, která jej vyhotovila. Dále obsahuje označení oprávněného a povinného, označení povinnosti, která má být exekucí vymožena, datum zahájení exekučního řízení, doložku provedení exekuce a datum skončení exekuce. Součástí rejstříku zahájených exekucí jsou i provozní údaje o zápisu údajů.³⁹

5.1.4 Účastníci řízení (díl 2, § 36)

Mezi účastníky exekučního řízení patří oprávněný a povinný, pokud je exekucí postižen i majetek jeho manžela/ manželky nebo majetek ve společném jmění manželů, stává se i on účastníkem řízení. Účastníkem může být i osoba, na kterou přešla povinnost nebo na ni přešlo či bylo převedeno právo z exekučního titulu. Tento přechod povinnosti nebo přechod či převod práva je možné prokázat pouze listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem. V případě, že vyjde najevo, že po zahájení exekučního řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva oprávněného, o které v exekučním řízení jde, do řízení namísto dosavadního oprávněného vstupuje jeho právní nástupce. Ten, kdo nastupuje do řízení na místo dosavadního oprávněného, je povinen přijmout stav řízení, který platí v době jeho vstupu do exekučního řízení.⁴⁰

5.1.5 Exekuční návrh (díl 2, § 37-39)

Exekuce se provádí výhradně na návrh oprávněného nebo toho, kdo prokáže, že na něho přešlo nebo bylo převedeno právo z rozhodnutí.

Pokud povinný dobrovolně nesplní to, co mu ukládá exekuční titul podle tohoto zákona (nepatří sem exekuční titul rozhodnutí o péči o nezletilé děti, rozhodnutí ve

³⁹ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁴⁰ Tamtéž

věcech ochrany proti domácímu násilí, rozhodnutí orgánů Evropské unie nebo cizí rozhodnutí), může oprávněný podat exekuční návrh. EŘ lze však využít k vedení exekuce podle rozhodnutí o výživném na nezletilé děti nebo podle cizího rozhodnutí, a to v případech, kdy bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy či rozhodnuto o uznání.

Návrh na další řízení zahájené oprávněným proti témuž povinnému u stejného exekutora se spojuje ode dne podání návrhu s předchozí exekucí ke společnému řízení, exekutor ale může sloučení vyloučit.

Rovněž povinný může písemně požádat exekuční soud o sloučení ke společnému řízení.

V exekučním návrhu musí být označen exekutor, který má exekuci vést, s uvedením jeho sídla, dále kdo návrh podává, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán a datován. Kromě toho musí exekuční návrh obsahovat jméno a příjmení účastníků, místo jejich trvalého pobytu (u cizinců místo pobytu na území ČR), popřípadě rodné číslo nebo datum narození účastníků (u obchodní firmy název, sídlo a identifikační číslo). Součástí je dále přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena, a údaj o tom, zda a v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, popřípadě označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává.

K exekučnímu návrhu musí být připojen originál nebo úředně ověřená kopie exekučního titulu opatřený potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. To neplatí, pokud exekuční titul vydal exekuční soud.

Jestliže exekuční návrh neobsahuje všechny stanovené náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý, je oprávněný (nejpozději do 15 dnů od doručení exekučního návrhu) exekutorem vyzván, aby návrh opravil nebo doplnil. Exekutor určí oprávněnému lhůtu a poučí ho o tom, jak je třeba opravu nebo doplnění provést. Pakliže není v určené lhůtě návrh řádně opraven a doplněn a v důsledku toho nelze v řízení pokračovat, případně není-li přiložen exekuční titul, exekutor usnesením exekuční návrh odmítne a oprávněného o tom poučí. Nejsou-li splněny všechny zákonem stanovené předpoklady

pro vedení exekuce a exekuční návrh nebude odmítnut, exekutor nejpozději ve lhůtě 15 dnů exekuční návrh usnesením zamítne.⁴¹

5.1.6 Exekuční titul (§ 40-44)

Pojmem exekuční titul se rozumí vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora přiznávající právo, zavazující k povinnosti nebo postihující majetek, dále vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek, vykonatelný rozhodčí nález, notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu, vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci, jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon zákon připouští.

Pokud exekuční titul neobsahuje určení lhůty ke splnění povinnosti, tak se předpokládá, že povinnosti, které exekuční titul uložil, musí být splněny do 3 dnů a, jde-li o vyklizení bytu, do 15 dnů od právní moci rozhodnutí. V případě více povinných mají všichni splnit rovným dílem (nestanoví-li exekuční titul jinak).

Exekuce rozhodnutí soudu o prodeji zástavy je vedena tehdy, když obsahuje označení oprávněné a povinné osoby, zástavy a výši zajištěné pohledávky a jejího příslušenství.

Orgán, jenž vydal exekuční titul, ho opatří potvrzením o vykonatelnosti, v případě smírů a dohod pak potvrzení vydá orgán, který exekuční titul schválil.

Než exekutor vydá exekuční příkaz na majetek nacházející se ve společném jmění manželů (SJM), je jeho povinností zjistit, jestli je v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu (vedeném podle notářského řádu) evidována smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o zrušení společného jmění manželů, případně o jeho obnovení nebo zúžení současného rozsahu, a dále není-li evidována dohoda nebo rozhodnutí soudu o změně smlouveného režimu nebo režimu založeného rozhodnutím soudu. Další postup závisí na době a způsobu nabytí majetku

⁴¹ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

manžela/manželky povinného, v případě SJM lze vést exekuci příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu.

V případě časové vázanosti exekučního titulu na splnění vzájemné povinnosti oprávněného může být vyžadováno plnění po splnění podmínky nebo po uplynutí stanoveného času, je však nutno doložit listinu potvrzující splnění podmínky nebo času vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, jakožto potvrzení o vykonatelnosti exekučního titulu.

Nejpozději do 15 dní od data doručení návrhu, požádá exekutor soud o pověření a nařízení exekuce. V případě neúplnosti návrhu podaného oprávněným, jeho nesrozumitelnosti nebo neurčitosti, počítá se tato lhůta až ode dne, kdy byl exekutorovi doručen opravený a doplněný návrhu popřípadě exekuční titul. Požadované údaje se doručím žádosti o pověření soudu elektronicky zapíší do rejstříku zahájených exekucí

Žádost o pověření musí obsahovat datum, identifikaci exekutora a jeho sídla, jméno, příjmení a bydliště účastníků, obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo a přesné označení exekučního titulu. Spolu se žádostí je soudu také zaslán exekuční návrh a všechny listiny, které exekutor k návrhu připojil. Pro přijímání žádostí a listin je přednostně využívána veřejná datová síť.

Jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady, soud do 15 dnů vydá pověření obsahující označení exekučního soudu, exekutora, exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, označení oprávněného a povinného, nesmí chybět ano podpis a datum.

Pověření nemá charakter soudního rozhodnutí a účastníkům řízení se nedoručuje.

Pokud nejsou všechny zákonem stanovené předpoklady pro vedení exekuce splněny, je soudem exekutorovi udělen pokyn k částečnému nebo úplnému odmítnutí, zamítnutí nebo zastavení exekučního řízení. Tento pokyn je pro exekutora závazný.

Oprávněný obdrží vyzoomění o zahájení exekuce nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy byl pověřenému exekutorovi doručen návrh na její zahájení. Povinnému pak exekutor doručí vyzoomění nejpozději s prvním exekučním příkazem v zahájeném exekučním řízení. Současně s vyzooměním dostane povinný i exekuční návrh, kopii exekučního titulu a výzvu. Dalším orgánům se vyzoomění zašle, jen tehdy, když je to nezbytné pro vedení exekuce (např. záznam o vlastnictví nemovitosti v katastru nemovitostí). Vyzoomění není rozhodnutím a doručuje se povinnému do vlastních rukou, přičemž obsahuje označení exekučního soudu, exekutora, který vede exekuční

řízení, označení exekučního řízení spisovou značkou, pod kterou je vedeno, označení exekučního titulu a orgánu, který ho vydal, nebo osoby, která jej vyhotovila. Kromě toho obsahuje též označení oprávněného a povinného, označení povinnosti, která má být exekucí vymožena, včetně povinnosti k úhradě nákladů oprávněného a nákladů exekuce, v neposlední řadě pak datum, podpis a poučení.

V případě, že je vymáhaná povinnost ve výrazném nepoměru k majetku povinného, na který by se vztahoval zákaz nakládání s majetkem, je v exekutorových kompetencích rozhodnout (ještě než zašle vyrozumění oprávněnému), že se tento zákaz bude týkat pouze části majetku v přiměřené velikosti k vymáhané povinnosti. Uvedené rozhodnutí je spolu s vyrozuměním zasláno jak oprávněnému, tak i povinnému.

Po doručení vyrozumění již není povinný oprávněn nakládat se svým majetkem, ani s majetkem, který spadá do společného jmění manželů. To se netýká udržování a správy majetku, nakládání s majetkem v souvislosti s běžnou obchodní a provozní činností a uspokojováním základních životních potřeb jeho i osob, ke kterým má vyživovací povinnost. Právní jednání, kterým byla tato povinnost porušena, je považováno za neplatné. Pokud však námitka neplatnosti není vznesena ze strany exekutora, oprávněného nebo přihlášeného věřitele za účelem zajištění uspokojení vymáhané pohledávky, považuje se právní jednání za platné. V případě vznesení námítky neplatnosti nastávají její právní účinky od data účinnosti právního jednání, kdy je všem účastníkům namítaného právního jednání doručen exekuční příkaz, případně jiný projev vůle exekutora, oprávněného nebo dalšího přihlášeného věřitele. Jestliže je exekutorovi povinným složena částka ve výši vymáhané pohledávky, nákladů exekuce a nákladů oprávněného, rozhodne exekutor na jeho návrh o zrušení rozhodnutí o zákazu nakládání s majetkem. Do 7 dnů ode dne doručení návrhu povinného vydá exekutor toto rozhodnutí a bezprostředně ho rozešle účastníkům řízení a dalším osobám, kterým byly v rámci exekuce doručeny exekuční příkazy. Opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí není přípustný.

Na základě návrhu povinného může být ze zákazu nakládání s majetkem vyjmut ten majetek, který povinný v návrhu uvedl. Musí však zároveň doložit, že jeho zbývající majetek zjevně a nepochybně dostačuje k uhrazení vymáhané pohledávky i nákladů exekuce a oprávněného.

Povinný může přistoupit ke zpeněžení majetku nebo jeho částí (nejsou-li předmětem jiné exekuce), tak aby z těchto peněz mohl uhradit vymáhané pohledávky a náklady exekuce i oprávněného. Může tak učinit pouze s písemným souhlasem exekutora, oprávněného a všech přihlášených věřitelů. Cena, za kterou daný majetek zpeněží nesmí být nižší než cena obvyklá, která byla, na základě znaleckého posudku, splatná při podpisu smlouvy k rukám exekutora⁴².

5.1.7 Změna exekutora (§ 44)

Na návrh oprávněného a se souhlasem exekutora, který exekuci vede, může exekuci převzít jiný exekutor, kterého oprávněný označil v návrhu. Převzetí exekuce není rozhodnutím. Ke změně exekutora může také dojít na důvodný návrh oprávněného schválený exekučním soudem. Změnou exekutora se účinky původního exekučního návrhu oprávněného nemění. Nový exekutor změní údaje v rejstříku zahájených exekucí a příkazem k úhradě nákladů exekuce rozhodne o jejich nákladech, které do té doby vznikly. Obdobně jako u zastavení exekuce i tyto náklady nese oprávněný⁴³.

5.1.8 Věcná a místní příslušnost exekučního soudu (§ 45 - 46)

Věcně příslušným exekučním soudem je okresní soud, místně příslušným exekučním soudem je pak soud, v jehož obvodu má povinný (fyzická osoba), místo svého trvalého pobytu (u cizinců místo pobytu na území ČR). U osob právnických je místně příslušným soudem ten, v jehož obvodu má povinný sídlo. V ostatních případech je místně příslušným soud, v jehož obvodu se nachází majetek povinného.

Úkolem exekutor je při exekuci postupovat rychle a účelně a dbát na ochranu práv účastníků řízení i třetích osob, které jsou jeho postupem dotčeny. Úkony, jež směřují k provedení exekuce, jsou prováděny i bez návrhu. Exekuce je exekutorem vedena až do okamžiku jejího provedení, čímž se rozumí vymožení pohledávky a jejího příslušenství

⁴² Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁴³ Tamtéž

nebo vynucení jiné vymáhané povinnosti a nákladů exekuce a oprávněného. Úkony a rozhodnutí exekutora a exekučního soudu jsou evidovány v exekučním spise, který vede exekutor v listinné nebo v elektronické podobě.

Povinností exekutora je vést exekuce podle pořadí, ve kterém mu byly doručeny exekuční návrhy.

Peněžitá plnění na vymáhanou povinnost jsou hrazeny buď exekutorovi, nebo oprávněnému. Do 30 dnů od doby obdržení peněžitého plnění vyplatí exekutor (po odpočtu nákladů na exekuci) oprávněnému celou částku vymožené pohledávky. V případě částečného vymožení plnění vyššího než 1000 Kč vyplatí exekutor oprávněnému tuto částku ve stejné lhůtě, jako by byla vymožena pohledávka celá. Vymoženým plněním se rozumí takové plnění, které bylo získané provedením exekuce některým ze zákonem uvedených způsobů. Exekutor musí toto plnění vést odděleně od vlastních prostředků na zvláštním účtu u peněžního ústavu v ČR, číslo tohoto účtu a peněžní ústav se ohlašuje Ministerstvu spravedlnosti a Komoře.

Spolu s vyrozuměním zašle Exekutor povinnému výzvu ke splnění vymáhané povinnosti. V ní je vyčíslen vymáhaný nárok a záloha na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Pokud povinný do 30 dnů od doručení této výzvy splní vymáhaný nárok a uhradí zálohu, exekutor obratem vydá příkaz k úhradě nákladů exekuce. Po nabytí právní moci příkazu bude exekuce provedena. Zákaz nakládání s majetkem zanikne splněním vymáhaného nároku a uhrazením zálohy, v opačném případě exekutor provede exekuci.

Je-li exekuční řízení přerušeno nebo exekuci nelze na základě zvláštního předpisu provést, neprovádí exekutor žádné úkony, kterými se exekuce vykonává.

Poté, co je exekuce ukončena, pošle exekutor oznámení o jejím skončení těm orgánům a osobám, které ji evidují ve svých seznamech a dále těm, kterým byla během exekuce uložena nějaká povinnost. Oznámení nemá charakter rozhodnutí. Oznámení obsahuje označení exekučních příkazů, jejichž účinky skončením exekuce zanikly. Na vyžádání je toto oznámení rozesláno i účastníkům řízení.⁴⁴

⁴⁴ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

5.1.9 Exekuční příkaz (§ 47 - 49)

Po zápisu exekuce do rejstříku zahájených exekucí exekutor posoudí, jakým způsobem bude exekuce provedena. Následně vydá nebo zruší exekuční příkaz týkající se majetku, který má být exekucí postižen. Jako exekuční příkaz je chápán příkaz k provedení exekuce zákonem stanovenými způsoby. Povinností exekutora je vybrat v exekučním příkazu takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný (zjevný nepoměr výše dluhů povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění dluhů povinného dosaženo).

Exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ. Exekuci lze provést až po 30 dnech od doručení výzvy o zaplacení povinnému, po nabytí právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekuce a právní moci exekučního příkazu a po zápisu doložky provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí.

Úkon, který byl vykonán za účelem zajištění majetku povinného pro účely jeho postižení, není exekucí samotnou.

Exekuci na majetek povinného, na něž se vztahuje rozhodnutí o zajištění vydané v trestním řízení, je možné provést jen na základě předchozího souhlasu příslušného orgánu činného v trestním řízení.

Proti exekučnímu příkazu je opravný prostředek nepřipustný.

Majetek postižený exekučním příkazem nesmí být povinným převeden na jinou osobu, zatížen, ani s ním nesmí být jinak nakládáno. Právní jednání porušující tuto povinnost je neplatné.

Účinky všech vydaných exekučních příkazů zanikají provedením exekuce nebo jejím zastavením.

Písemné vyhotovení exekučního příkazu musí mít tyto náležitosti: uvedení exekučního soudu, označení exekutora, který vede exekuční řízení, exekuční titul a orgán, který jej vydal, ev. osobu, která jej vyhotovila, označení účastníků včetně rodného čísla povinného, jestliže je zjištěno, označení povinnosti, která má být exekucí vymožena, způsob provedení exekuce a číslo účtu a peněžní ústav oprávněného nebo exekutora (platí v případě nutnosti pro způsob vedení exekuce), označení osob, kterým je exekuční příkaz doručován, výrok, poučení o odvolání, den a místo jeho vydání a podpis exekutora.

Výrok exekučního příkazu, kterým se ukládá zaplacení peněžité částky, musí také obsahovat v případě provedení exekuce srážkami ze mzdy povinného označení plátce jeho mzdy, v případě provedení exekuce příkázáním pohledávky povinného z účtu u peněžního ústavu číslo účtu nebo jedinečného identifikátoru a kód banky. V případě více účtů u téže banky je určeno i pořadí odepsání vymáhané pohledávky. Při provedení exekuce postižením jiných majetkových práv povinného, musí být uvedeno, vůči komu má povinný toto převoditelné právo, dále označení podílu v obchodní společnosti nebo označení členství v družstvu. V případě postižení movitého majetku musí obsahovat označení těchto movitých věcí nebo spoluvlastnického podílu na nich. Obdobně musí být označeny nemovité věci, které mají být prodány nebo postiženy správou (týká se i spoluvlastnického podílu). Při provedení exekuce postižením závodu nebo části závodu povinného musí být tento majetek povinného jasně označen. U exekuce pozastavením řidičského oprávnění musí být uvedena série a číslo řidičského průkazu povinného.

V případě příkazu o provedení exekuce srážkami z jiných příjmů (podpora v nezaměstnanosti, důchody) nebo příkazu o provedení exekuce příkázáním pohledávky povinného z účtu přílohou příkazu datový soubor, na jehož základě poskytovatelé příjmu nebo peněžní ústavy si s exekutorem sdělují rozhodné informace. Formát a struktura těchto datových souborů je stanovena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti.

Označení movité nebo nemovité věci určené k prodeji musí být také součástí exekučního příkazu o prodeji zástavy.

Ve výroku exekučního příkazu podle zvoleného způsobu provedení exekuce se vždy uvádějí další zákazy, příkazy a výzvy, obdobně jako v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle OSŘ.

Exekutor doručí exekuční příkaz oprávněnému, povinnému a dalším osobám, kterým má být podle zvoleného způsobu exekuce doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. V některých případech stanovených v OSŘ se usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručuje do vlastních rukou.⁴⁵

⁴⁵ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

5.1.10 Součinnost oprávněného a povinného (§ 50 - 52)

Oprávněný může být exekutorem vyzván k navržení způsobu exekuce, označení plátce mzdy povinného či plátce jeho jiného pravidelného příjmu, případně fyzické nebo právnické osoby, vůči které má povinný pohledávku (dlužník povinného) a její důvod. V případě, že se jedná o pohledávku z účtu u peněžního ústavu, musí oprávněný uvést identifikaci tohoto účtu. Exekutor může povinného předvolat a vyzvat k dobrovolnému splnění povinnosti uložené mu exekučním titulem a rovněž k prohlášení o jeho majetku. Exekutor má také právo nahlížet do soudních spisů týkajících se prohlášení o majetku povinného.

Pakliže exekuční soud rozhodl o vyloučení exekutora nebo byla-li exekuce zastavena, zaniká exekutorovi oprávnění k vedení exekuce. Toto oprávnění zaniká také po vymožení pohledávky, jejího příslušenství a nákladů exekuce, dále pokud došlo ke změně exekutora nebo v případě, že exekuční soud rozhodl o spojení exekučních řízení.

S výjimkami uvedenými v tomto zákoně se exekuční řízení řídí ustanoveními OSŘ. Exekutor je oprávněn vykonávat všechny úkony, které dle OSŘ náleží soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu⁴⁶.

5.1.11 Odklad exekuce (§ 54)

Odklad exekuce se uskutečňuje na návrh podaný exekutorovi, který vede exekuci. Ten může návrhu vyhovět nebo ho může předat exekučnímu soudu k rozhodnutí. Návrh o odklad nesmí být pouze svévolným uplatňováním nebo bráněním práva.

Dokud není vydáno rozhodnutí o návrhu na odklad exekuce, nečiní exekutor žádné úkony k provedení exekuce, a to až do doby pravomocného skončení řízení, ve kterém soud rozhoduje o odložení vykonatelnosti exekučního titulu.

V případě, že povinný složil u exekutora jistotu ve výši vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a exekuce, exekutor nebo exekuční soud odloží na jeho návrh provedení exekuce až do doby nabytí právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení

⁴⁶ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

exekuce. Tímto způsobem může být jistota použita na úhradu vymáhané pohledávky, nákladů oprávněného a nákladů exekuce (nesmí být součástí blokovaného majetku povinného), jinak se vrátí jejímu složiteli.

Pokud se dá očekávat, že exekuce bude zastavena, může exekuční soud nebo exekutor odložit její provedení i bez návrhu⁴⁷.

5.1.12 Zastavení exekuce (§ 55, 55a)

Pakliže vznikly důvody pro zastavení exekuce, může povinný ve stanovené lhůtě podat u exekutora, který vede exekuci, návrh na její zastavení. V případě návrhu manžela povinného o zastavení rozhoduje exekutor i bez souhlasu oprávněného pouze na základě písemných dokladů. Jestliže exekutor návrhu nevyhoví, předá rozhodnutí exekučnímu soudu, který po prostudování exekučního spisu o návrhu rozhodne.

V návrhu na zastavení exekuce musí být vylíčeny všechny skutečnosti rozhodující ve věci (včetně listinných podkladů) umožňující posouzení oprávněnosti návrhu. V případě odvolání proti zamítavému stanovisku exekutora o vyřízení odvolání rozhoduje exekuční soud.

V případě podání návrhu na zastavení exekuce jedním z účastníků, exekutor vyzve další účastníky exekuce, aby k návrhu vyjádřili své souhlasné stanovisko nebo předložili listiny prokazující jejich tvrzení. Při souhlasu všech účastníků se zastavením, exekutor návrhu vyhoví. Jestliže mu nevyhoví, pak návrh postoupí k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Jestliže se zastavením souhlasí sám oprávněný, může tak rozhodnout exekutor i bez návrhu, když oprávněný nesouhlasí, exekutor požádá o zastavení exekuční soud, který může rozhodnout i bez návrhu.

Podmínkou zastavení exekuce je zaplacení jejích nákladů⁴⁸.

⁴⁷ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁴⁸ Tamtéž

5.1.13 Rozhodování exekutora (§ 55b)

Při svém rozhodování postupuje exekutor obdobně, jako ukládají ustanovení OSŘ, rozhoduje zpravidla bez jednání, při svém rozhodování provádí stejné úkony, které podle OSŘ přísluší soudu prvního stupně. Exekutor rozhoduje usnesením, které je doručováno účastníkům řízení, ale také dalším osobám, o jejichž návrzích, právech a povinnostech rozhoduje. Rozhodnutí nepřislušející exekutorovi nebo předaná exekučnímu soudu dělá tento soud a svá rozhodnutí zpětně zasílá exekutorovi⁴⁹.

5.1.14 Odvolání proti rozhodnutí exekutora (§ 55c - 57)

Každý účastník řízení může proti rozhodnutí exekutora podat odvolání. O něm rozhoduje krajský soud, do jehož obvodu připadá exekuční soud. Odvolací soud pro své rozhodnutí má k dispozici exekuční spis. Odvolání není přípustné proti rozhodnutí exekutora o návrhu na vyškrtnutí věci ze soupisu, proti exekučnímu příkazu, usnesení o jeho změně nebo jeho zrušení proti, nebo příkazu k úhradě nákladů exekuce.

Odvolání se podává u exekutora, do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Tento postup platí i pro vydání opravného usnesení.

Písemnosti v exekučním řízení jsou doručovány osobně exekutorem nebo prostřednictvím jeho zaměstnance, prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky nebo prostřednictvím provozovatele poštovních služeb nebo jiné osoby, která provádí přepravu zásilek.

Ani odvoláním nelze exekuční řízení vrátit na samý začátek, protože uvedení v předešlý stav je v exekučním řízení vyloučeno⁵⁰.

⁴⁹ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵⁰ Tamtéž

5.2 Způsoby provedení exekuce (§ 58 - 59)

Exekuce může být provedena pouze způsoby uvedenými v tomto zákoně. „Zajistit majetek k provedení exekuce lze nejvýše v rozsahu bezpečně postačujícím k uhrazení vymáhané pohledávky, jejího příslušenství včetně příslušenství, které se pravděpodobně stane splatným po dobu trvání exekuce, pravděpodobných nákladů oprávněného a pravděpodobných nákladů exekuce.“⁵¹

Není-li jeden ze způsobů provedení exekuce dostatečný k uspokojení oprávněného, je možné exekuci v rámci jednoho exekučního řízení provést více, ev. i všemi zákonem stanovenými způsoby. Přistoupit k tomu lze jak současně, tak postupně. Nebrání-li to účelu exekuce, pro peněžitá plnění je zpravidla postupováno v pořadí:

- Prikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, v případě, že to nepostačuje, tak i prikázání pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu;
- prikázání jiné peněžité pohledávky (mimo pohledávky z penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření), postižení jiných majtkových práv, srážky ze mzdy a jiných příjmů, správa nemovité věci nebo pozastavení řidičského oprávnění;
- prodej movitých a nemovitých věcí, které nejsou využívány k bydlení povinného ani jeho rodiny, postižení závodu nebo prikázání pohledávky z penzijního připojištění nebo doplňkového penzijního spoření;
- prodej nemovitých věcí, které povinný používá k bydlení sebe a své rodiny.

Způsob provedení exekuce určuje exekutor, na návrh povinného nebo s jeho souhlasem může exekuci provést i v jiném pořadí⁵².

⁵¹ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵² Tamtéž

Exekuce ukládající zaplacení peněžité částky se provádí:

- srážkami ze mzdy a jiných příjmů (přiměřeně se řídí ustanoveními OSŘ), upraveno v § 60 EŘ;
- příkázáním pohledávky (přiměřeně se řídí ustanoveními OSŘ), upraveno v § 63-65;
- prodejem movitých věcí a nemovitých věcí (přiměřeně se řídí § 66 a 68 EŘ a ustanoveními OSŘ, včetně podmínek vyškrtnutí věci ze soupisu (§ 69 EŘ));
- postižením závodu (přiměřeně se řídí ustanoveními OSŘ), upraveno v § 70 a 71 EŘ;
- pozastavením řídičského oprávnění (lze uplatnit pouze při vymáhání nedoplatku výživného na nezletilé dítě anebo na zletilé dítě do 26 let věku, které se soustavně připravuje studiem na své budoucí povolání; exekutor přímo komunikuje s orgánem, který vede registr řidičů), upraveno v § 71a EŘ;
- správou nemovité věci (přiměřeně se řídí ustanoveními OSŘ)⁵³.

Způsob exekuce, který ukládá jinou povinnost než je zaplacení peněžité částky (§ 72-73) se řídí povahou uložené povinnosti a je možné jej provést přiměřeně podle ustanovení OSŘ vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci a provedením prací a výkonů.

Exekuce prodejem zástavy se pro zajištěnou pohledávku provádí prodejem zastavených movitých a nemovitých věcí.

Tato ustanovení nemají vliv na výkon práv a splnění povinností vyplývajících z ujednání o finančním zajištění za podmínek stanovených zákony a ustanoveními o finančním zajištění z doby před podáním exekučního návrhu.

Na návrh oprávněného může exekutor zřídit exekutorské zástavní právo na nemovitých věcech povinného. Toto zástavní právo slouží k zajištění pohledávky

⁵³ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

oprávněného (§73a). Do katastru nemovitostí je zapisováno na návrh a náklady oprávněného, na základě exekučního příkazu zřizujícího toto exekutorské zástavní právo⁵⁴.

5.3 Náklady exekuce, náklady oprávněného a odměna exekutora

Náklady exekuce jsou tvořeny odměnou advokáta v nalézacím a exekučním řízení, odměnou exekutora, případně DPH a je součástí vymáhané částky (§87- 92)⁵⁵.

Zákon výslovně stanoví, že náklady exekuce i náklady oprávněného hradí povinný, dlužník, na kterém se vymáhá splnění jeho závazku. To platí v případě, že exekuce probíhá a skončí vymožením pohledávky. V případě jejího zastavení náklady exekuce soudnímu exekutorovi platí ten, kdo zavinil zastavení exekuce. O nákladech exekuce i nákladech oprávněného rozhoduje exekutor příkazem k úhradě nákladů exekuce.

Odměna soudního exekutora se řídí platnou vyhláškou⁵⁶ a její výše je procentuální částkou z vymožené pohledávky.

⁵⁴ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵⁵ Tamtéž

⁵⁶ Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 128, s. 7470-7473. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=330&r=2001>

DESKRIPTIVNĚ-ANALYTICKÁ ČÁST

6 SPECIFIKA VÝKONU ROZHODNUTÍ PODLE EXEKUČNÍHO ŘÁDU

V České republice funguje od roku 2001 tzv. dvojkolejnost výkonu rozhodnutí. Ta spočívá v tom, že výkon rozhodnutí může provádět sám soud prostřednictvím svých vykonavatelů podle zákona č.99/1963 Sb. Občanský soudní řád, hlava 6 nebo pověřený soudní exekutor, jehož činnost je upravena zákonem č. 120/2001 Sb. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád, EŘ) a souvisejícími právními předpisy, např. o centrální evidenci exekucí⁵⁷ a o odměně a náhradách soudního exekutora⁵⁸.

V předchozích kapitolách 4 a 5 byla pozornost věnována ustanovením obou zákonů, v kapitole 4 byly popsány charakteristiky a fáze výkonu rozhodnutí podle OSŘ (část 6), včetně stručného přehledu způsobů provedení exekuce. Následně v kapitole 5 této práce byla pozornost věnována Exekučnímu řádu obsahujícímu, kromě základních ustanovení, zákonné požadavky na osobu soudního exekutora, zřízení exekutorského úřadu a zaměstnance tohoto úřadu. Detailně byly rekapitulovány náležitosti exekuční činnosti od zahájení exekučního řízení, definice účastníků, náležitosti exekučního návrhu, způsob evidence exekucí, pověření exekutora, charakteristika exekučního titulu, věcná a místní příslušnost exekučního soudu, náležitosti exekučního příkazu, zákonné podmínky odkladu nebo zastavení exekuce, rozhodování exekutora a možnosti ev. odvolání se proti jeho rozhodnutí. Závěrem byl zpracován stručný přehled způsobů provedení exekuce podle EŘ.

Vztah mezi oběma zákony je asi nejlépe charakterizován v § 52 EŘ, kde je stanoveno, že⁵⁹:

⁵⁷ č. 329/2008 Sb. Vyhláška o centrální evidenci exekucí In: *Sbírka zákonů, Česká republika. 2001*, částka 128, s. 7474. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=330&r=2001>

⁵⁸ č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: *Sbírka zákonů, Česká republika. 2001*, částka 128, s. 7470-7473. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=330&r=2001>

⁵⁹ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika. 2001*, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také

„(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, je exekutor oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavatelé nebo jinému zaměstnanci soudu.“

6.1 Průběh exekučního řízení

6.1.1 Podmínka podání návrhu na provedení exekuce

Exekučnímu řízení předchází tzv. nalézací řízení, které je druhem civilního procesu a soud v něm zjišťuje, co je pravem. Ve sporném řízení dává soud za pravdu jedné ze stran, exekutor v něm nevystupuje. Jedná se o jednání mezi věřitelem (oprávněným), který může být zastoupen právním zástupcem, a dlužníkem (povinným). Cílem nalézacího řízení je rozhodnout, kdo je věřitel, kdo je dlužník, jak vysoká je dlužná částka a stanovit, do kdy má být uhrazena. V nalézacím řízení soud věřiteli pravomocně přiznává existenci pohledávky⁶⁰.

Toto rozhodnutí lze vykonat pouze prostřednictvím vykonávacího (exekučního) řízení. Procesní oddělení těchto řízení je koncepčním požadavkem čl. 36 odst. 1 LZPS⁶¹.

Po tomto řízení se obě strany mohou dohodnout na realizaci určeného plnění. Jestliže ale dlužník neuposlechne rozhodnutí soudu a dlužnou částku do stanoveného data nezaplatí nebo nesplní dobrovolně uloženou povinnost, stává se rozsudek vykonatelným, tzv. exekučním titulem.

Závěr: Existence exekučního titulu dosažená v nalézacím řízení je podmínkou zahájení výkonu rozhodnutí podle OSŘ i exekuce podle EŘ.

z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

⁶⁰ *Exekutoři radi* [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/exekutori-radi>

⁶¹ Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

6.1.2 Návrh na provedení exekuce

Věřitel, který disponuje vykonatelným exekučním titulem, se sám rozhodne, zda se bude domáhat přiznaného práva soudní cestou u místně příslušného soudu (podle ustanovení OSŘ) nebo prostřednictvím soudního exekutora vybraného exekutorského úřadu. Jeho volba v současné době nepodléhá místní příslušnosti, ačkoli se o její zavedení vedou mezi zákonodárci i exekutory samými spory.

Výběr způsobu vymáhání se řídí především znalostmi věřitele (oprávněného) o majetkových poměrech dlužníka (povinného), protože součástí návrhu k soudnímu výkonu rozhodnutí je i přesné určení zdrojů plnění (identifikace příjmů povinného, znalost čísla bankovních účtů, konkrétních movitých i nemovitých věcí) a rozsahu požadovaného postižení tohoto majetku. K dispozici pro tato zjištění má pouze osobní znalost či údaje z veřejných evidencí a registrů.

V případě podání návrhu na provedení exekuce prostřednictvím zvoleného exekutora je součástí činnosti exekutora zjištění majetkových poměrů povinného, k čemuž mu slouží zákonem ustavená povinnost součinnosti třetích stran (přístup k datům z veřejných i neveřejných evidencí a registrů, ev. dalších institucí). Exekutor sám navrhuje a určuje způsoby uspokojení pohledávky, volí jejich kombinace. Jako podnikatelský subjekt, závislý na svých ekonomických výsledcích, vyžaduje pro svou činnost po oprávněném zálohu na výdaje řízení, úhradu přímých i nepřímých nákladů, které jsou v závěru připočítány k výši vymáhané pohledávky.

Závěr: Věřitel (oprávněný) si může vybrat cestu domáhání se pohledávky podle svého rozhodnutí na základě své znalosti majetkových poměrů dlužníka a ochoty zaplatit zálohu na náklady exekučního řízení.

6.1.3 Usnesení o nařízení exekuce

V případě vymáhání pohledávky soudní cestou zašle místně příslušný soud výzvu povinnému ke splnění uložené povinnosti, v případě nesplnění ho vyzve k prohlášení o majetku. Následně vydá usnesení o výkonu rozhodnutí podle OSŘ a soudce určí soudního vykonavatele či pověří jiného zaměstnance soudu jeho provedením. Omezení dispozice povinného s majetkem je omezena pouze na majetek určený v návrhu.

V případě vymáhání pohledávky prostřednictvím zvoleného soudního exekutora, který se obrátí na příslušný exekuční soud a ten ho následně pověří řízením dané exekuce.

Svoje pověření zapíše exekutor do Rejstříku zahájených exekucí. Exekutor nejdříve vyzve dlužníka k dobrovolné úhradě dluhu a současně dohledává majetek dlužníka, zejména pomocí vzdáleného přístupu do vedených evidencí a registrů, který by bylo možné exekučně postihnout. Součástí usnesení o nařízení exekuce je také rozhodnutí exekučního soudu o tom, že dlužníkovi zakazuje nakládat s majetkem, tzv. generální inhibitorium⁶². Ihned po vydání usnesení o nařízení exekuce může exekutor vydat exekuční příkaz.

Závěr: V rámci usnesení o nařízení exekuce je „vyšší právní ochrana“ věnována povinnému, který má omezené nakládání se svým majetkem v různém rozsahu (omezení dispozice v rozsahu návrhu oprávněného vs. generální inhibitorium).

6.1.4 Nařízení výkonu rozhodnutí/ vydání exekučního příkazu

V případě výkonu rozhodnutí podle OSŘ je výkon rozhodnutí nařízen jen v takovém rozsahu, jaký oprávněný navrhl a jaký podle rozhodnutí stačí k jeho uspokojení.

Exekuční příkaz je příkaz k samotnému provedení exekuce některým ze způsobů uvedených v exekučním řádu, o způsobu provedení exekuce rozhoduje exekutor. Exekuční příkaz upřesňuje, který majetek bude postižen, a vyplývá z něj i způsob provedení exekuce. Důsledkem doručení exekučního příkazu dlužníkovi či poddlužníkovi je speciální inhibitorium⁶³, zákaz dlužníkovi nakládat s majetkem, který je postižen exekučním příkazem (exekutorovi známý, přesně určený majetek). Okamžik doručení exekučního příkazu určuje pořadí prováděné exekuce při souběhu více druhů exekuce (správní, výkonu rozhodnutí, provádění exekuce). Na ostatní majetek nepostižený exekučním příkazem se dále vztahuje generální inhibitorium jako důsledek nařízení exekuce soudem a dlužník může tohoto majetku použít k dobrovolnému

⁶² *Zákaz nakládání s majetkem aneb Účinky generálního inhibitoria* [online]. © prosinec 2009 - 2012 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/816-16-zakaz-nakladani-s-majetkem-aneb-ucinky-generalniho-inhibitoria?w=>

⁶³ KVAPIL, V. *Postavení povinného v exekučním řízení* [online]. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva. Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D., dostupné online na https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/26238/DPTX_2008_2_11220_0_37852_0_70053.pdf?sequence=1

splnění vymáhané povinnosti. Zda a jakou formou budou vydané exekuční příkazy realizovány, může dlužník ovlivnit svým aktivním přístupem.

Závěr: Nařízení výkonu rozhodnutí/ znění exekučního příkazu postihuje konkrétní majetek povinného, určuje rozsah jeho blokace, kterou navrhuje oprávněný jako navrhovatel, resp. soudní exekutor, který má širší možnosti postižení majetku povinného a větší pravděpodobnost uspokojení pohledávky oprávněného (včetně vlastní odměny a nákladů řízení).

Vykonavatelem nařízeného výkonu rozhodnutí je dle OSŘ zaměstnanec soudu. Vykonavatelem v případě EŘ je soukromý podnikatelský subjekt provozující výkon rozhodnutí v přenesené působnosti a pod státním dohledem.

6.1.5 Formy obrany účastníků při výkonu rozhodnutí/ exekuci

Pro výkon rozhodnutí dle OSŘ platí ustanovení části 4 OSŘ Opravné prostředky (odvolání, žaloba, dovolání)⁶⁴.

V exekučním řízení má povinný možnost podat odvolání (proti usnesení o nařízení exekuce), návrh na zastavení exekuce v částečném nebo plném rozsahu, návrh na odklad exekuce⁶⁵. Tyto možnosti uplatňuje přímo u exekutora. Odvolání proti rozhodnutí exekutora řeší krajský soud příslušný obvodu exekučního soudu. Účastníci exekučního řízení mohou uplatnit námitku podjatosti exekutora, kterou hodnotí exekuční soud, který má pravomoc rozhodnout o vyloučení exekutora.

Závěr: Oba právní způsoby vymáhání plnění, tedy cestou výkonu rozhodnutí podle OSŘ i exekuce podle EŘ, poskytují dostatečné možnosti aktivní obrany práv účastníků.

⁶⁴ HŮTOVÁ, K. *Možnosti ochrany a obrany povinného ve světle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ* [online]. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Palackého univerzita Olomouc, Právnická fakulta. Vedoucí diplomové práce: JUDr. Renáta Šínová, Ph.D., dostupné na https://theses.cz/id/6ivmrs/Diplomova_prace_Hutova.pdf

⁶⁵ SVOBODA, O. *Princip ochrany a obrany povinného v exekučním řízení* [online]. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita Brno, Právnická fakulta, Katedra občanského práva. Vedoucí diplomové práce doc. JUDr. Jaruška Stavinohová, CSc. dostupné na https://is.muni.cz/th/134718/pravf_m/Diplomova_prace.txt,

6.1.6 Provedení výkonu rozhodnutí, exekuce

Výkon rozhodnutí lze provést pro peněžitá i nepeněžitá plnění. Z působnosti OSŘ jsou vyňaty výkony rozhodnutí titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení.

Z působnosti EŘ je naopak vyňat výkon rozhodnutí soudu o úpravě styku s nezletilými dětmi a výkon rozhodnutí o vykázaní ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným.

Způsob exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitých věcí, postižením závodu, správou nemovité věci i vynucení nepeněžitých plnění vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci, provedením prací a výkonů se v obou prvních úpravách řídí stejnými ustanoveními OSŘ.

Novela exekučního řádu platná od ledna 2013 umožňuje při vymáhání pohledávek dlužného výživného na nezletilé dítě exekučním příkazem pozastavit řidičské oprávnění povinného (§ 71a EŘ), kromě situace, kdy povinný prokáže, že řidičské oprávnění nezbytně potřebuje k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost.

Závěr: Obě cesty vymáhání pohledávek jsou, až na jasně definované výjimky v textu OSŘ a EŘ, rovnocenné.

6.1.7 Náklady výkonu rozhodnutí, náklady exekučního řízení

Společně s nařízením výkonu rozhodnutí je soudem uložena povinnost k náhradě nákladů výkonu rozhodnutí, přičemž oprávněný má nárok na náhradu všech účelných nákladů výkonu rozhodnutí.

Plátcem nákladů na provedení výkonu rozhodnutí je stát, vykonavatelem je soudní zaměstnanec, který činnost provádí v rámci svého pracovního úvazku.

Náklady exekuce jsou tvořeny odměnou advokáta v nalézacím a exekučním řízení, odměnou exekutora a DPH a je součástí vymáhané částky (§ 87-92 EŘ).

Zákon výslovně stanoví, že náklady exekuce i náklady oprávněného hradí povinný, dlužník, na kterém se vymáhá splnění jeho závazku. To platí v případě, že exekuce probíhá a skončí vymožením pohledávky. V případě jejího zastavení náklady exekuce

soudnímu exekutorovi zaplatí ten, kdo zastavení exekuce zavinił. O nákladech exekuce i nákladech oprávněného rozhoduje exekutor příkazem k úhradě nákladů exekuce⁶⁶.

Odměna soudního exekutora se řídí platnou vyhláškou⁶⁷ a její výše je procentuální částkou z vymožené pohledávky.

Závěr: Výkon rozhodnutí podle OSŘ je realizován soudy, jejichž zaměstnanci jsou zaměstnanci státu, takže náklady řízení nese stát. Po oprávněném může být požadována záloha na další činnosti (např. uskladnění zajištěných předmětů před jejich prodejem), které jsou později připočítány k dluhu povinného.

Soudní exekutor je nestátním, soukromým podnikatelským subjektem a zaměstnanci exekutorského úřadu jsou jeho zaměstnanci. Exekutor zahajuje řízení až po složení zálohy na řízení od oprávněného. Celkové náklady na řízení jsou dále připočteny k vymáhané pohledávce. Zejména u nízkých částek mohou i několikanásobně převyšovat původní pohledávku.

⁶⁶ VOKÁL, O. *Exekuce v kostce: Náklady exekučního řízení. Kolik stojí exekutor* [online]. © 1. 12. 2015 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z <https://www.penize.cz/exekuce/306414-exekuce-v-kostce-naklady-exekucniho-rizeni-kolik-stoji-exekutor>

⁶⁷ č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: *Sbírka zákonů, Česká republika. 2001*, částka 128, s. 7470-7473. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=330&r=2001>

7 SPECIFICKÉ FAKTORY V EXEKUČNÍM ŘÁDU

7.1 Soudní exekutor, stavovská samospráva, státní dohled

Exekuční řád je založen na principu výkonu soudních rozhodnutí jako výkonu veřejné moci v přenesené působnosti. Závažnost svěřených kompetencí a možnost autonomních rozhodnutí v rámci exekučního řízení klade na osobu soudního exekutora vysoké odborné i morální nároky stanovené zákonem (§ 9-15 EŘ). Povinností soudního exekutora je členství v exekutorské komoře ČR jako organizaci stavovské samosprávy (§ 109-115 EŘ). Státní dozor je realizován Ministerstvem spravedlnosti ČR (§ 7 EŘ). Přehled této dozorové a kontrolní činnosti je veřejně dostupný⁶⁸.

7.2 Kompetence a odpovědnost soudního exekutora

Exekutorská činnost musí být v souladu s právním řádem ČR a patří do ní nucený výkon exekučních titulů, zřizování exekutorského zástavního práva, poskytování právní pomoci oprávněnému nebo povinnému po vydání exekučního titulu, provádění autorizované konverze dokumentů, sepisování listin a manipulace se spisy. Exekutor je povinen ji vykonávat svědomitě a v pracovním i občanském životě se vyvarovat všeho, co by mohlo narušit důstojnost exekutorského povolání či ohrozit důvěru v nezávislý, nestranný a spravedlivý výkon exekuční činnosti. Stejně požadavky platí i pro jeho zástupce.

Exekutor provádí svou činnost za úplatu, je neslučitelná s jinou výdělečnou činností kromě správy vlastního majetku, jinak může vykonávat i za úplatu činnost vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou, uměleckou a činnost v poradních orgánech státní správy a místní samosprávy. Může zaměstnávat zaměstnance (koncipienty, kandidáty, vykonavatele exekutora, ev. další dle požadavků EŘ) a písemně jim delegovat úkony exekuční činnosti v rozsahu stanoveném EŘ.

⁶⁸ *Statistiky dohledové činnosti Ministerstva spravedlnosti nad soudními exekutory za roky 2016 a 2017* [online]. © 2017 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5861&d=354394>

Soudní exekutor je odpovědný za škodu, která může vzniknout v rámci exekučního řízení. Na základě judikatury Nejvyššího soudu⁶⁹ byl postupně upravován rozsah pojištění odpovědnosti či požadavky na oddělení finančních prostředků exekutora.

7.3 Novelizace exekučního řádu

Zákon č. 120/2001 Sb. Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) patří mezi právní normy, které jsou velmi často novelizovány. Důvod lze jistě spatřovat v neustále se vyvíjejícím společenském prostředí, kde se se změnou společenského systému po roce 1989 začaly uplatňovat fenomény zcela odlišné od společenských podmínek minulého režimu. S nástupem demokracie se otevřely nové možnosti v podnikání, uplatnění svobody osobních rozhodnutí i uspokojování materiálních potřeb. Všechny tyto změny s sebou přinesly i rozkolísání finanční stability soukromých i podnikových rozpočtů. Neschopnost dostát zejména finančním závazkům se stala každodenní realitou, jejíž řešení zatěžovalo civilní soudní systém. Řešením se jevílo přijetí nové právní normy, která by přenesla výkon rozhodnutí mimo soudní systém. V roce 2001 se tak do našeho právního řádu dostal exekuční řád, který tento výkon „privatizoval“ a přenesl ho do rukou soukromých podnikatelských subjektů. Vzhledem k vysoké míře společenské odpovědnosti těchto privátních soudních exekutorů byla jejich činnost podmíněna vznikem stavovské profesní samosprávy a uplatňováním státního dozoru.

Praxe pak přinášela a přináší řadu konkrétních nálezů Nejvyššího soudu pro oblast exekučního procesu⁷⁰, vymezení exekučního titulu⁷¹, způsobů realizace exekuce⁷²,

⁶⁹ HAVLÍČKOVÁ, B. *Odpovědnost soudního exekutora za škodu*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Kompendium judikatury EXE I. ISBN 978-80-7552-081-4.

⁷⁰ HAVLÍČKOVÁ, B. *Exekuční proces*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, Kompendium judikatury EXE V. ISBN 978-80-7552-256-6

⁷¹ HAVLÍČKOVÁ, B. *Exekuční titul*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Kompendium judikatury EXE II. ISBN 978-80-7552-179-8

⁷² HAVLÍČKOVÁ, B. *Způsoby realizace exekuce*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, Kompendium judikatury EXE IV. ISBN 978-80-7552-250-4

odpovědnosti soudního exekutora za škodu⁷³ nebo problematiky odměn exekutora a náhrady nákladů⁷⁴.

Tyto nálezy přispívají k vývoji daného zákona a dalších souvisejících právních norem.

8 ZHODNOCENÍ SPECIFIK EŘ PRO ÚČASTNÍKY ŘÍZENÍ

Podmínkou zahájení výkonu rozhodnutí podle OSŘ i exekuce podle EŘ je vykonatelné rozhodnutí o existenci peněžité pohledávky nebo nepeněžitého plnění a práva oprávněného na jeho získání. Vymezení rozsahu plnění povinného ve prospěch oprávněného bylo dosaženo v nalézacím řízení, které je zcela odděleno od řízení vykonávacího (exekučního).

Specifické právní principy uplatňující se v exekučním řízení (obrana a ochrana práv povinného, rozvrh výtěžku) byly zmíněny již v kapitole 3, zde bych se chtěl zaměřit na jeho specifika pro samotné účastníky exekučního řízení.

Věřitel/ oprávněný si může vybrat způsob vymáhání pohledávky podle své znalosti majetkových poměrů dlužníka, tedy schopnosti sám určit, jak či z jakého majetku povinného má být jeho pohledávka uspokojena. Při rozhodování je dále třeba uvážit finanční stránku exekučního řízení a zvážit efektivitu vymáhání např. pro bagatelní pohledávky.

V případě, že věřitel je ochoten investovat zálohu na náklady řízení, i když nezná dostatečně majetkové poměry povinného, je vhodné se s návrhem na provedení exekuce obrátit na zvoleného soudního exekutora. Zjišťování majetkových poměrů povinného z údajů veřejných i neveřejných evidencí a registrů pak provede soudní exekutor, který také navrhne nebo určí přiměřený rozsah a způsob vymáhání.

⁷³ HAVLÍČKOVÁ, B. *Odpovědnost soudního exekutora za škodu*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Kompendium judikatury EXE I. ISBN 978-80-7552-081-4.

⁷⁴ HAVLÍČKOVÁ, B. *Odměna exekutora a náhrada nákladů*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, Kompendium judikatury EXE III. ISBN 978-80-7552-215-3

Povinný, který ani po výzvě k dobrovolnému plnění svého závazku takto neučinil, protože nemohl nebo nechtěl nebo se tomu vyhýbal, se touto svou nečinností v případě vymáhání soudním exekutorem vystavuje generálnímu inhibitoriu, tedy kompletní ztrátě možnosti disponovat se svým majetkem, dokud nebude pohledávka z něho uspokojena. Soudní exekutor může uplatnit vůči povinnému postižení majetku nejen v rozsahu vymáhané pohledávky, ale také nákladů na její vymáhání a související odměny za vedení exekučního řízení. Pro dlužníka je z tohoto důvodu ekonomicky výhodnější při řešení spolupracovat, nízké pohledávky vyrovnat, u vícečetných usilovat o jejich sloučení do jednoho řízení.

Pro oprávněného představuje vymáhání pohledávky prostřednictvím soudního exekutora vyšší naději na její uspokojení, v případě úspěchu mu bude vrácena složená záloha na řízení. Vzhledem k ekonomické zainteresovanosti soudního exekutora na výsledku exekučního řízení, tj. uspokojení vymáhané pohledávky včetně příslušenství, se dá očekávat jeho aktivní působení v průběhu celého exekučního řízení.

Dohled nad činností exekutora a jeho dodržování definovaného právního rámce je realizován prostřednictvím profesní stavovské samosprávy a státním dozorem. Účastníci exekučního řízení mají v průběhu řízení možnosti aktivní obrany svých práv užitím opravných prostředků.

Vykonavatelem nařízeného výkonu rozhodnutí je dle OSŘ zaměstnanec soudu. Vykonavatelem v případě EŘ je soukromý podnikatelský subjekt provozující výkon rozhodnutí v přenesené působnosti a pod státním dohledem.

ZÁVĚR

V úvodu této bakalářské práce byla snaha o naznačení důvodů, které vedou k tomu, že se řada lidí zadlužuje a nedomýšlí možné důsledky svých rozhodnutí.

Veřejně propagované konzumní zaměření společnosti, nečinnost státu vůči nekalým podnikatelským praktikám, nedostatečná ochrana spotřebitelů a nedůslednost ve vyšetřování a následném potrestání odhalených případů hospodářské kriminality mohly u řady lidí vytvořit představu, že skromnost, odpovědnost a nutnost nést důsledky všech rozhodnutí, i těch chybných, již je věcí minulosti a do současnosti nepatří, že slovo či dohoda již nemusí platit a dluhy se nemusí splácet.

A tak nastala situace, kdy se řada lidí nechala nalákat dostupností zejména nebankovních spotřebitelských úvěrů, na jejichž nabídce někteří podnikavci vybudovali svoje obchodní strategie, sice v mezích či na hraně zákona, ale jistě za hranou morálky (poskytování nebankovních úvěrů s přemrštěným úročením a nemravnými sankcemi nebo pořádání propagačních prodejních akcí spojených s nátlakem na účastníky, aby nakupovali nabízené zboží za nevýhodných podmínek). Další skupinu lidí, kteří se dnes ocitají v dluhové pasti nebo k ní směřují, představují lidé, kteří dlouhodobě ignorují výzvy k úhradě drobných pohledávek (typicky pokuty za jízdu na černo).

Nedá se popřít, že o problémech se zadlužeností zejména ekonomicky a sociálně slabších se dlouhodobě ví a průběžně jsou podnikány kroky k pozvolné úpravě právního prostředí směrem k potlačení nemorálních obchodních praktik.

Významná změna v prezentaci exekuční problematiky nastala v únoru 2018, kdy nevládní organizace Otevřená společnost o.p.s. zveřejnila podrobná data o vývoji a míře zadluženosti v ČR a prezentovala v médiích tzv. dluhovou mapu⁷⁵. To otevřelo vlnu diskuzí o zadluženosti a nárůstu počtu exekucí, včetně zveřejnění procenta vymahatelnosti těchto závazků soudním výkonem rozhodnutí (cca 3% před přijetím EŘ) a prostřednictvím EŘ, kdy se dokládá procentuální úspěšnost kolem 30 %. V posledních

⁷⁵ *Mapa exekucí* [online]. © 2018 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>

letech ale úspěšnost vymáhání i podle EŘ klesá, zejména v důsledku zvyšujícího se počtu osob s více exekucemi, u kterých rapidně klesá vymahatelnost jejich závazků⁷⁶.

Současně s těmito zveřejněnými daty se jasně ukazuje, že zvyšující se počet exekucí se stává celospolečenským problémem, který může mít dopad i na politické směřování společnosti, protože sociální vyloučenost osob v dluhové pastí nebo na jejím kraji a s tím spojená životní frustrace vždy nahrává extrémistickým politickým silám⁷⁷.

Doufejme, že tento možný politický dopad dosud latentně se šířící epidemie těžko vymahatelných dluhů (dnes vymáhané pohledávky mohou být staré až 10 let) přiměje politickou reprezentaci k vážnému zamyšlení a prosazení dalších legislativních změn (např. místní příslušnost exekutorů), ve prospěch oprávněných, povinných i celé společnosti.

⁷⁶ BIDRMANOVÁ, M. Duel: Předlužené Česko. Od loňska přibylo 30 000 exekucí [online]. © 15.2.2018 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/predluzene-cesko-od-lonska-pribylo-30-000-lidi-v-exekuci-42752?dop-ab-variant=&seq-no=1&source=hp>

⁷⁷ KUBÁTOVÁ, Z. Stasisice lidí v dluhové pastí ovládá těžká frustrace. Pokud jim nepomůžeme, otřese se naše společnost v základech, tvrdí Hůle [online]. © 4.2.2018 [cit. 2018-02-5]. Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/statisice-lidi-v-dluhove-pasti-ovlada-tezka-frustrace-pokud-jim-nepomuzeme-otrese-se-nase-spolecnost-v-zakladech-tvrdi-hule-42198>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BAUDYŠ, P. *Katastr a nemovitosti*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-304-2
- HAVLÍČKOVÁ, B. *Odpovědnost soudního exekutora za škodu*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Kompendium judikatury EXE I. ISBN 978-80-7552-081-4.
- HAVLÍČKOVÁ, B. *Exekuční proces*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, Kompendium judikatury EXE V. ISBN 978-80-7552-256-6
- HAVLÍČKOVÁ, B. *Exekuční titul*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Kompendium judikatury EXE II. ISBN 978-80-7552-179-8
- HAVLÍČKOVÁ, B. *Způsoby realizace exekuce*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, Kompendium judikatury EXE IV. ISBN 978-80-7552-250-4
- HAVLÍČKOVÁ, B. *Odměna exekutora a náhrada nákladů*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, Kompendium judikatury EXE III. ISBN 978-80-7552-215-3
- HŮTOVÁ, K. *Možnosti ochrany a obrany povinného ve světle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ* [online]. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Palackého univerzita Olomouc, Právnická fakulta. Vedoucí diplomové práce: JUDr. Renáta Šínová, Ph.D., dostupné na https://theses.cz/id/6ivmrs/Diplomova_prace_Hutova.pdf
- KONEČNÁ, P. Vliv nového pojetí společného jmění manželů na exekuční řízení z pohledu manžela povinného. *Komorní listy*. 2015, roč. 7, č. 2, s. 10-18. ISSN 1805-1081.
- KOUTENSKÝ, O. *Základní procesní principy výkonu rozhodnutí a soudní exekuce*. [online]. Plzeň, 2015 [cit. 2017-11-29]. Diplomová práce. Západočeská univerzita Plzeň, Fakulta právnická, Katedra občanského práva. Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jitka Wolfová. Dostupné z: <https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/18129/1/Zakladni%20procesni%20principy%20vykonu%20rozhodnuti%20a%20soudni%20exekuce.pdf>
- KVAPIL, V. *Postavení povinného v exekučním řízení* [online]. Praha, 2010. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra občanského práva. Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D., dostupné online na https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/26238/DPTX_2008_2_11220_0_37852_0_70053.pdf?sequence=1
- SCHELLEOVÁ, I. *Jak vymáhat dluhy právní cestou*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2002. ISBN 80-7226-607-1
- SLÁMA, M. *Hledání přirozeného práva*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-905247-1-2
- SVOBODA, O. *Princip ochrany a obrany povinného v exekučním řízení* [online]. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita Brno, Právnická fakulta, Katedra občanského práva. Vedoucí diplomové práce doc. JUDr. Jaruška Stavinohová, CSc. dostupné na https://is.muni.cz/th/134718/pravf_m/Diplomova_prace.txt

ZPĚVÁK, A., Z. FIALA a T. JONÁKOVÁ. *Základy teorie práva*. 1. vyd. Praha: UJAK, 2015. ISBN 978-80-7452-107-2

Seznam použitých internetových zdrojů

Vymáhání a právní zajištění pohledávek [online]. © prosinec 2017 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/pojistne-na-socialni-zabezpeceni/vymahani-a-pravni-zajisteni-pohledavek/>

Exekuční slovníček [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/1/poradny/1225-exekucni-slovnicek>

Exekutoři radí [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/exekutori-radi>

Bezplatné právní poradny [online]. © prosinec 2009 - 2018 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <http://ekcr.cz/1/poradny/29-bezplatne-pravni-poradny?w=>

Dluhové poradenství [online]. [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <https://www.clovekvtisni.cz/co-delame/socialni-prace-v-cr/dluhove-poradenstvi>

Zákaz nakládání s majetkem aneb Účinky generálního inhibitoria [online]. © prosinec 2009 - 2012 [cit. 2018-02-03]. Dostupné z <http://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/816-16-zakaz-nakladani-s-majetkem-aneb-ucinky-generalniho-inhibitoria?w=>

Zákon č. 120/2001 Sb. © prosinec 2010 - 2018 [online]. [cit. 2018-01-08]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120/historie>

VOKÁL, O. *Exekuce v kostce: Náklady exekučního řízení. Kolik stojí exekutor* [online]. © 1. 12. 2015 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z <https://www.penize.cz/exekuce/306414-exekuce-v-kostce-naklady-exekucniho-rizeni-kolik-stoji-exekutor>

Statistiky dohledové činnosti Ministerstva spravedlnosti nad soudními exekutory za roky 2016 a 2017 [online]. © 2017 [cit. 2018-01-03]. Dostupné z <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=5861&d=354394>

Mapa exekucí [online]. © 2018 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>

BIDRMANOVÁ, M. *Duel: Předlužené Česko. Od loňska přibylo 30 000 exekucí* [online]. © 15.2.2018 [cit. 2018-02-15]. Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/predluzene-cesko-od-lonska-pribylo-30-000-lidi-v-exekuci-42752?dop-ab-variant=&seq-no=1&source=hp>

KUBÁTOVÁ, Z. *Statisíce lidí v dluhové pasti ovládá těžká frustrace. Pokud jim nepomůžeme, otřese se naše společnost v základech, tvrdí Hůle* [online]. © 4.2.2018 [cit. 2018-02-5]. Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/statisice-lidi-v-dluhove-pasti-ovlada-tezka-frustrace-pokud-jim-nepomuzeme-otrese-se-nase-spolecnost-v-zakladech-tvrdi-hule-42198>

Seznam použitých ostatních zdrojů

Zákon č. 280 ze dne 22. července 2009 daňový řád. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 87, s. 4038-4104. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=280/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 589 ze dne 20. listopadu 1992, o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. In: *Sbírka zákonů, Česká a Slovenská federativní republika*. 1992, částka 118, s. 3521-3528. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=589/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 48 ze dne 7. března 1997, o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1997, částka 16. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=48/1997&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů, Československá socialistická republika*. 1963, částka 56, s. 383-428. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=99/1963&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 48, s. 3029-3059. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=120/2001&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Vyhláška č. 330/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 128, s. 7470-7473. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=330&r=2001>

Vyhláška č. 329/2008 Sb. Vyhláška o centrální evidenci exekucí In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2001, částka 128, s. 7474. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=330&r=2001>

Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení

listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1. Dostupné také z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

SEZNAM ZKRATEK

OSŘ	-	Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád
EŘ	-	Zákon č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
LZPS		Listina základních práv a svobod
Sb.	-	Sbírka zákonů
NS ČR-		Nejvyšší soud České republiky
ÚS ČR-		Ústavní soud české republiky

SEZNAM PŘÍLOH

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jan Dobrovolný

Obor: Právo v podnikání

Forma studia: prezenční

Název práce: Specifika výkonu rozhodnutí podle exekučního řádu

Rok: 2018

Počet stran textu bez příloh: 52

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 14

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 11

Počet ostatních zdrojů: 8

Vedoucí práce: JUDr. Ing. Martin Kohout, Ph.D.